

बर्गद्रिष्टि

Bargadristi Weekly

साप्ताहिक

वर्ष ७ अंक २३ पूर्णाङ्क ३०९

२०७९ मंसिर २६ गते सोमबार

Monday, 12 Dec. 2022

पृष्ठ ८

मूल्य रु. १०-

महाकाली क्षेत्रमा भारतीय ज्यादतिको विरुद्धमा देजमोको विरोध प्रदर्शन

काठमाडौं। महाकाली क्षेत्रमा भारतीय विस्तारवादको ज्यादतिका विरुद्धमा नेकपा (क्रान्तिकारी माओवादी) सम्बद्ध देशभक्त जनगणतान्त्रिक मोर्चा, नेपालले काठमाडौंमा विरोध प्रदर्शन गरेको छ। मोर्चाको प्रदेश ३ को आयोजनामा आइतबार रत्नपार्क शान्तिबाटिकामा विरोध प्रदर्शन गरेको हो।

मोर्चाको विरोधसभालाई सम्बोधन गर्दै देशभक्त जनगणतान्त्रिक मोर्चा, नेपालका महासचिव परि थापाले भारतीय विस्तारवादले सम्पूर्ण महाकाली नदीलाई कब्जा गर्न खोजेको आरोप लगाउन भएको छ। महाकाली क्षेत्रमा भारतीय विस्तारवादको यस्तो ज्यादतिको मुख्य कारण काग्रेस एमालले गरेको महाकाली सन्धि भएको पनि बताउन भयो। उहाँले भन्नुभयो, “सन् १९९६ मा भएको सुगौली सन्धिमा लिम्पियाधुरालाई सिमा नदी मानिएको छ। महाकाली सन्धिपछि भारतले सम्पूर्ण महाकाली नदीलाई सिमा नदी मानेको छैन, मुख्य मुख्य ठाँड़ मात्र सिमा नदी हो भनिहेको छ। यो भनेको भारतको सरासर फट्टाई हो।”

उहाँले अगाडि भन्नुभयो, “महाकालीको पानीमा भारतले गिर्दे दृष्टि लगाएको छ। महाकालीन नदी कर्णलीपछि तीव्र बहाव भएको नदी हो। उसले सम्पूर्ण नदी नै कब्जा

गर्न खोजेको छ। सिमा नदी भएकोले त्यहाँ कुनै संरचना बनाउँदा तुवै देशको सहमति अनिवार्य हुन्छ। तर भारतले नेपालसँग

कुनै सोधुपुछ नै गर्दैन, जबर्जस्ती आफ्नो भएको नदीमा भारतीय ज्यादतिको मनलाग्नी गरिरहन्छ।”

उहाँले भन्नुभयो, “भारतीय ज्यादतिका

विरुद्धमा सरकारले आवाज उठाउनु पर्छ, अडान लिन सक्नुपर्छ। तर जनस्तर र राजनीतिक स्तरमा व्यापक विरोध भएपछि सरकारले कुट्टीनीतिक नोट पठाउँछ तर इपिड्याले त्यसको कुनै जवाप दिईन। टेईन। आफ्नो हेपाहापूर्ण खेया दोहोचाइरहन्छ।”

भारतले महाकाली नदीको उदगम थालो वा मुहान लिम्पियाधुरा हो भन्ने मान्दैन, त्यसको सहायक नदीको मुहानलाई उदगम थलोको रूपमा प्रायोजित प्रचार गेरे लिम्पियाधुरा, कालापानी र लिपुलेकमाथि कब्जा जमाइहेको छ।

कार्यक्रमलाई सम्बोधन गर्दै नेकपा (क्रान्तिकारी माओवादी)का पोलिटब्युरो सदस्य तथा प्रदेश ३ का इन्वार्ज चन्द्रहरि सुवेदी अटलले महाकाली नदीमा भारतीय विस्तारवादले गरेको ज्यादतिका विरुद्ध स्थानीय नेपाली जनताले गरेको प्रतिरोधको मुक्तकण्डले प्रसांखा गर्नुभयो। उहाँले नेपाली चेलीहरूले गुलेलीले भारतीय विस्तारवादको गरेको प्रतिरोधले विगतमा ब्रिटिश साम्राज्यवादका विरुद्ध नेपाली चीरहरूले लडेको लडाँडको भल्को दिएको भदै दलाली शासकहरूको चर्को आलोचना गर्नुभयो। उहाँले महाकाली क्षेत्रको भूभागको अवस्थाबाटे सविस्तार बाँकी ७ येजमा

अखिल (क्रान्तिकारी)का उपाध्यक्ष किरणकमार थार्ल्को अल्पायुमै निधन, संगठनद्वारा हार्दिक श्रद्धाङ्गली व्यक्त

काठमाडौं। नेकपा (क्रान्तिकारी माओवादी) निकट विवार्थी सांगठन अखिल(क्रान्तिकारी)का केन्द्रीय उपाध्यक्ष किरण अधिकारी थार्ल्को हृत्यघातका कारण अल्पायुमै निधन भएको छ।

सिरहा लहान नगरपालिका-२४ निवासी अधिकारी थार्ल्को एक श्रीमती, एक छोरा र एक छोरी

छन्। उहाँको निधनले संगठनलाई दुलो क्षति पुगेको र संगठनलाई मर्माहत बनाएको भन्दै संगठनका अध्यक्ष हरिकृष्ण गजुरेलाले शोक वक्तव्य जारी गर्नुभएको छ। र, मृतक अधिकारी थार्ल्को परिवारजनप्रति गहिरो समवेदना व्यक्त गरिएको छ।

महाकालीमा भारतीय ज्यादतिविरुद्ध क्रान्तिकारी माओवादीले गच्छ घोर विरोध

साम्राज्यवादका दलाल र चाटुकारहरु कम्युनिस्ट होइन्त, जनतामा अझै भ्रम चिन्न बाँकी छ : प्रतीक

काठमाडौं। अखिल नेपाल जनसांस्कृतिक महासंघ, अखिल नेपाल जनसांस्कृतिक महासंघ, रक्तिम सांस्कृतिक अभियानको संयुक्त आयोजनामा भएको नेपाली कम्युनिस्ट आन्दोलनको आगामी दिशा' विषयक अन्तक्रिया कार्यक्रमलाई सम्बोधन गर्दै नेकपा (क्रान्तिकारी माओवादी)का प्रवक्ता हरिभक्त केंडल प्रतीको आफुलाई कम्युनिस्ट बताउने संसदवादीहरू कम्युनिस्ट नभएर साप्राञ्चयादर

विस्तारवादको दलाल र चाटुकार हरेको स्पष्ट पार्नुभयो। नव प्रतिक्रियावादमा पतन भइसकेका उनीहरूत अगाडि बद्दन नसक्ने दावि

उहाँले संशोधनवादी तथा अवसरवादीहरूको संसदीय चुनावको बायोदिशाले हावा खाइसको बाताउनुहुँदै संशोधनवादी र अवसरवादीहरूको कार्यदिशा भएको पनि स्पष्ट पार्नु भयो। उहाँले नवउदारवादी अर्थव्यवस्थालाई अँगालेरे समाजवाद ल्याउँछ भन्नु जनतालाई बेबकुफ बनाउनु र धोका दिनु हो भदै अब नयाँ जनवादी त्रान्तिको बाँकी ६ येजमा

सुकुम्बासी र अव्यवस्थित बसोबासीहरूलाई सविधानप्रदत्त मौलिक हकबाट बच्चित नगर्न ६ किसान संगठनले दिए कडा चेतावनी

काठमाडौं। बर्षोदीरिख बसोबासीहरूले आएका सुकुम्बासी र अव्यवस्थित बसोबासीहरूलाई विना स्थानीय विकल्प आप्नो थाथलोबाट जोड लगाएर उठिबास गराउन खोजेको भन्दै ६ वटा किसान संगठनले त्यस्तो कार्यको घोर विरोध एवम् तीव्र भर्त्यना गरेका छन्। उभीहरूले सुकुम्बासी र अव्यवस्थित बसोबासीहरूलाई सविधानप्रदत्त मौलिक हकबाट बच्चित नगर्न कडा चेतावनी समेत दिएका छन्।

चित्रबहादुर श्रेष्ठ-अध्यक्ष, अखिल नेपाल किसान महासंघ (क्रान्तिकारी केन्द्र), सीताराम तामा-३ अध्यक्ष, अखिल नेपाल किसान महासंघ (क्रान्तिकारी), बलराम बाँस्कोटा-३ अध्यक्ष, अखिल नेपाल किसान महासंघ (कर्मचारी), भैरवराज रेप्पी-३ अध्यक्ष, अखिल नेपाल किसान महासंघ (अप्पा), रामदुलार महतो-३ अध्यक्ष, अखिल नेपाल किसान यूनियन, दुग्धप्रसाद जैसी-३ अध्यक्ष, अखिल नेपाल प्रगतिशील किसानहरू भन्दा धेरैन्तरी सम्पन्न नभएसम्म कुनै पनि स्थानका भूमिहीन दलित, भूमिहीन सुकुम्बासी र अव्यवस्थित बसोबासीहरूको थापाथलीको सुकुम्बासी बस्ती ढोजर लगाए हाटाउने र जाडोको समयमा जनताको जिउद्धनको सुरक्षामा खतरा उत्पन्न गर्ने प्रयत्न गरेको भदै त्यस्तो कार्यको जोडाउन जोडाउन जोडाउन र त्यो प्रक्रिया आगाडि नवारात्रि नभाउने हाटाउने र जाडोको समयमा जनताको जिउद्धनको सुरक्षामा आयोजनामा उभीहरूले जिउद्धनको सुरक्षामा खतरा उत्पन्न गर्ने प्रयत्न गरेको जोडाउन निर्दारण चेतावनी दिएको छ।

रहने र सविधानमा पनि मौलिक हकहरू सर्वोच्च प्राथमिकतामा रहने कुरा समरण गराउँदै भूमिहीन दलित, भूमिहीन सुकुम्बासी र अव्यवस्थित बसोबासीहरूको लगत संकलनमा सहभागी हुन, पर्हचान र प्रमाणीकरण गर्ने आप्नो जिम्मेवारी पूरा गर्नुको सट्टा काठमाडौंमहानगरपालिकाले २०७९ मंसिर १२ गते काठमाडौंको थापाथलीको सुकुम्बासी बस्ती ढोजर लगाए हाटाउने र जाडोको समयमा जनताको जिउद्धनको सुरक्षामा खतरा उत्पन्न गर्ने प्रयत्न गरेको भदै त्यस्तो कार्यको जोडाउन निर्दारण चेतावनी दिएको छ।

वक्तव्यमा कडा चेतावनी दिए भनिएको छ, हामी काठमाडौंमहानगरपालिकासहित देशभरका सबै थानायी तह, सम्पूर्ण सरकारी तथा गैरसरकारी निकायहरूलाई देशका सबै एन र अन्य कानुनहरू भन्दा संविधान माथि पर्ने एवम् बाँकी ८ येजमा

भारतीय ज्यादतीका विरुद्ध दूतावास अगाडि अखिल (क्रान्तिकारी)को विरोध प्रदर्शन

काठमाडौं। महाकाली नदीमा नेपालतर्फ नदीको धार परिवर्तन गर्न बनाइएको एकतर्फी तटबन्ध निर्माणको विरोधमा नेकपा (क्रान्तिकारी माओवादी) निकट अखिल (क्रान्तिकारी)ले भारतीय दूतावास अगाडि विरोध प्रदर्शन गरेको छ। महाकाली नदीमा भएको अतिक्रमण र ज्यादतीका विरुद्ध स्थानीय जनता समेत प्रतिरोधमा उत्त्राएको अवस्थामा सरकार र संसदवादी दलहरूको मौनताको समेत अखिल क्रान्तिकारीले जोडाउन

विरोध गरेको छ। अखिल

संसदीय निर्वाचनले बढाएको थप राजनैतिक संकट

मंस

सम्पादकीय

क्रान्तिको आवश्यकता,
अनिवार्यता र अपरिहार्यता

राष्ट्रिय स्वाधीनता, सामाजिक, आर्थिक र राजनीतिक अवस्थाले नेपालमा क्रान्तिको आवश्यकता, अनिवार्यता र अपरिहार्यतालाई निकै राम्रोसँग चित्रण गरिरहेको छ । धनी र गरिबबीचको खाडल निकै बढौदै गएको छ । राज्यमा संस्थागत भ्रष्टाचारले सीमा नाघेको छ । वर्गीय, जातीय, क्षेत्रीय र लैटिङ्गक अन्तरविरोधहरु विषफोटक बनिरहेका छन् । देशको सिमाना खुम्चिरहेको छ । 'माइक्रो मेनेजमेन्ट' तहमा साम्राज्यवादी मुलुक अमेरिका र विस्तारवादी मुलुक भारतको हस्तक्षेप दिनानुदिन बढिरहेको छ । राज्यसत्ता, व्यवस्था, संसदवादी दल र सम्बद्ध सबै निकायहरुको दलालीकरण तीव्र बनेको छ । देशमा महांगी, बेरोजगारी, हत्या, हिंसा, विभेद, शोषण, दमन, अन्याय, अत्याचारका घटनामा बढोत्तरी भइरहेको छ । देश आर्थिक टाटपल्टाइको स्थितितर्फ तीव्र गतिमा अग्रसर भइरहेको छ । परिणामतः समग्र संसदीय व्यवस्था पर्ण रुपले असफलतातर्फ उन्मख छ ।

संसदीय निर्वाचन हालै सम्पन्न भएको छ र नजिता पनि सार्वजनिक भइसकेको छ । प्रत्यक्ष र समानुपातिक दुवैतर्फ हुनेखाने, धनाद्यु, डलर पुँजीपति, ठेकेदार, व्यापारी, तस्कर, माफिया र विदेशी एजेन्टहरूले चुनाव जितेका छन्, सांसद हत्याएका छन् । अब सरकारमा पनि उनीहरूको बोलवाला हुने निश्चित छ । यसले संसदवादी पार्टीभित्रका आर्थिक हिसाबले कमजोर तर इमान्दार, पार्टीमा लामो लगानी गरेका, योगदान पुऱ्याएका निष्ठावान अधिकांश नेता कार्यकर्ताहरूमा चरम निराशा पैदा गरेको छ । उनीहरूमा पार्टी र नेतृत्वमाथि मात्रै होइन सिंगो व्यवस्था तथा निर्वाचन प्रणालीमाथि नै वितृष्णा पैदा हुन पुगेको छ ।

अर्कोतीर निर्वाचन नतिजा अनुसार कुनै पनि दलको बहुमत आएको छैन । कतिसम्म भने दुई तिहाई बहुमत ल्याउँने ऑकलनसहित बनेका दुवै गठबन्धनले समेत बहुमत पुऱ्याउन सकेनन् । अब सरकार बनाउन बहुमत पुऱ्याउने खेल सुरु भएको छ । स्वतन्त्र सांसदहरूदेखि नयाँ उदाएका पार्टीका सांसदहरूको अहिले लिलामी बढाबढ भएको छ । यहाँसम्म कि कांग्रेस र एमाले मिलेर नै सरकार बनाउनु पर्ने आवाजहरू समेत आउन थालेका छन् । सत्ताको खेलले जनतामा यो व्यवस्थाका विरुद्धमा अभ ठूलो निराशा ल्याउने निश्चित छ । नयाँ आएका पार्टीहरू पनि यही संसदीय खेलमा लाग्छन् र जनतामा अब व्यक्तिका विरुद्ध होइन व्यवस्थाका विरुद्धको आवाज ठूलो भएर जानेछ । समग्रमा भन्दा यो प्रतिक्रियावादी व्यवस्थाभित्रको संकट विष्फोटक बनेर जानेछ । उनीहरू आफैले आफूनो चिहान खन्दै लगेका छन् । प्रतिक्रियावादी व्यवस्था आफूनै कारणले भन्दा पनि यो व्यवस्थालाई चुनौती दिने अर्को वैकल्पिक, अग्रगामी तथा क्रान्तिकारी शक्ति कमजोर भएकोले नै टिकिरहेको हो । अब यो व्यवस्थालाई फालेर नयाँ क्रान्तिकारी राजनीतिक व्यवस्था स्थापना गर्ने हैसियतसहितको राजनीतिक शक्ति नेपाली रंगमञ्चमा उदाउने वित्तिकै यो व्यवस्था सानो धक्काले पनि पछारिने अवस्थामा रहेको छ ।

राष्ट्रियता, जनतन्त्र र जनजीविकाका उल्लेखित समस्या
र अन्तर्रिवरोधहरूले क्रान्तिलाई अवश्यम्भावी बनाएको छ ।
क्रान्तिको आवश्यकता, अनिवार्यता र अपरिहार्यता थोकमा
बदौदै गएको छ । त्यसप्रतिको युगीन दायित्वोधसहित
क्रान्तिकारी शक्तिहरू एकताबद्ध भएर अगाडि बढन जरुरी
छ । छरिएर रहेका क्रान्तिकारी शक्ति र व्यक्तिहरूलाई गोलबन्द
गर्ने नेकपा (क्रान्तिकारी माओवादी) सहितका क्रान्तिकारी
पार्टीहरूले पहलकदमी लिइरहेका छन् । अब यो प्रक्रियालाई
तीव्र पारि यथाशक्य चाँडो एकता र धुवीकरणको प्रक्रियालाई
अगाडि बढाउन जरुरी छ । संसदवादी काय्युनिस्ट पार्टीभित्र
रहेको असनुष्ठी र अन्तर्रिवरोधलाई पनि पहिचान गरी
धुवीकरणको प्रक्रियालाई अगाडि बढाउन जरुरी छ । अब
सच्चा देशभक्त र काय्युनिस्ट क्रान्तिकारीहरूबीचको सुदृढ
एकतासहितको पहलकदमीले नै नयाँ क्रान्तिकारी राजनीतिक
व्यवस्थाको स्थापना हुनेछ । त्यो व्यवस्थाले मात्रै राष्ट्रियता,
जनतन्त्र र जनजीविकाका समस्यहरूलाई दीर्घकालीन रूपमा
समाधान गर्नेछ ।

● माओ त्से तुड ●

अन्तर पार्टी एकताको
प्रश्न सम्बन्धी द्वन्द्वात्मक
तरिकाबाबे म केही कुरा भन्न
चाहन्छु । मेरो विचारमा, उ शब्द
तत्व वा अन्तर्धर्वशकारी होइन
भने हरेक कमरेडप्रतिको हाम्रो
प्रवृत्ति एकताको प्रवृत्ति हुनुपर्छ,
चाहै उ जोसुकै किन नहास् ।
हामीले उसप्रति अधिभूतवादी
तरिका नअङ्गाली द्वन्द्वात्मक तरिका
अङ्गाल्नु पर्छ । द्वन्द्वात्मक तरिका
भनेको के हो ? हरेक कुरालाई
विश्लेषणात्मक दृष्टिले हेर्नु, सबै
मानिसले गल्ती गर्छन भन कुरा
स्वीकार गर्नु र गल्ती गच्यो भद्रैमा
मानिसलाई पूर्ण रूपले नकार्ने काम
नगर्नु नै ह्वाँदै तरिका हो ।
गल्ती नगर्ने मानिस यस संसारमा
एक जना पान हुँदैन भनेर लेनिले
एक पटक भन्नु भएको थियो ।
हरेक मानिसलाई सहारा चाहिन्छ ।
समर्थवान मानिसलाई अरु
तीनजनाको महत चाहिन्छ, बारालाई
तीनवटा धोचाको सहारा चाहिन्छ ।

आफुमा त्यतिको सौनदर्य भएर पनि कमलाको फुललाई विलक्षण देखिन हरियो पातहरू चाहिन्छ । यी चिनियाँ उखानहरू हुन । अझ अर्को चिनियाँ उखान के भने तीन जना सार्कीको बुद्धिमतालाई एकसाथ मिलाएपछि त्यो बुद्धिमता विश्वकर्मा चुके ल्याडको सरह हुन्छ । चुके ल्याड एकत्री कदापि परिपूर्ण हुन सक्दैन, उसका पनि आफैने सीमाहरू छन् । हाम्रा बाह्य देशाको यो घोषणापत्रलाई नै हेरौं न । हामीले यसको पहिलो, दोश्रो, तेश्रो र चौथो मस्यौदा तयार गरिसक्यौं तैपनि यसको अन्तिम परिष्कार हुन बाँकी नै छ । कसैले पनि आफु ईश्वर भै सर्वज्ञ र सर्वसक्तिमान भएको दाबी गर्नु अहंकारपूर्ण कुरा हो भने मलाई लाग्छ । उसोभए गल्ती गरेको कमरेड्ग्रति हामीले कस्तो प्रवृत्ति

प्रत्येक कार्यनीतिक चरणमा सम्भौताहरू तथा संघर्षहरू गर्न सिपालु हुनु जुरुरी छ । अब हामी कमरेडहरूसँगको सम्बन्धतिर फर्कों । कमरेडहरूका वीचमा कुनै असमझदारी हुन जाँदा वार्ता गरिउन् भनी म सुभाव राख्छु । कतिपय मानिसहरूले कस्तो सोचाई राखे जस्तो लाञ्छ भने कम्युनिष्ट पार्टीमा भित्रिसकेपछि सबै मानिस मतभिन्नता वा असमझदारीहरू केही नभएका सन्त बन्दधनु, अनि पार्टीको विश्लेषण गरिरहन पर्दैन

अर्थात पार्टी एकमना र एकरूप खालको हुन्छ, तसर्थ वार्ता गर्नु जस्ती हुँदैन

अंगाल्जु पर्ने हो त ? हामीले विश्लेषणात्मक दृष्टिकोण लिई द्वन्द्वात्मक तरिका अंगाल्जु पर्छ, अधिभूतवादी तरिका होइन । एक पटक हाम्रो पार्टी अधिभूतवादी, जडशुत्रवादको भद्रखारोमा जाकिन पुयो, जसले आफु मन नपर्ने जति सबैलाई पुरापुर ध्वस्त पाच्यो । पछि गएर हामीले जडसुत्रवादलाई परित्याग गच्छौं र अलि बढी द्वन्द्वावाद सिक्यौं । विपरित तत्वहस्तको एकता द्वन्द्वावादको मूलभूत धारणा हो । यस धारणा अनुसार गल्ती गरेको कमरेडलाई हामीले के गर्ने हो त ? पहिलो कुरा, उसलाई गलत विचारहस्तबाट मुक्त गर्नेको लागि हामीले उसँग संघर्ष गर्नुपर्छ । दोश्रो कुरा हामीले उसलाई मद्दत पानि गर्नुपर्छ । पहिलो कुरा - संघर्ष, दोश्रो कुरा - मद्दत । उसका गल्ती सच्चाउने असल मनसायका साथ हामीले अधि बढ्दु पर्छ जसले गर्दा उसले बाटो पाउन सकोस् ।

तर अकीं प्रकारको
मानिसहरूसँग व्यहार गर्ने भने गान्हो छ । ट्रस्की जस्ता
र चीनका छन तु-स्यू चाड
कब-ताओ र काओ काड जस्ता
मानिसहरूप्रति सहयोगपूर्ण प्रवृत्ति
अङ्गाल्न असम्भव थियो किनभने
उनीहरू सच्चाउनै नसकिने
खालका थिए । अनि हिटरलर,
च्याड काई-शेक र जार जस्ता
मानिसहरू थिए र उनीहरू पनि
सच्चाउने नसकिने खालका थिए
र उनीहरूको तख्ता पल्टाइदैनै
पन्चो किनभने हामी र उनीहरू
बीचको सञ्चन्द्य एकदमै परस्पर
निषेधकारी थियो । यस अर्थमा
उनीहरूको स्वभावको एउटा मात्र
पक्ष छ, दुईवटा होइन । अन्तिम
विश्लेषणमा, साम्राज्यवादी र
पुँजीवादी प्रणालीहरूका हकमा
पनि यही कुरा साँचो हो,

तः पत को - र गरा हाँ कुरा कुरा हरू ३८ तले नौं चंग

भावनासाथ कुराकानी गर्ने सक्दैनैर ? यहाँ म निश्चय नै कम्पुनिष्ट प्रार्थकहरूभित्रै वार्ता गर्नेबाटे कुरा गरिरहेका छु, साप्राज्यवादीहरूसँग वार्ता गर्ने विषयमा कुरा गरिरहेको छैन। यद्यपि साप्राज्यवादीहरूसँग पनि हामी वार्ता गर्ने छौं। म एउटा उदाहण दिउँ। के हाम्रा बाव्ह देशहरू वर्तमान समस्याबाटे वार्ता गरिरहेका छैनन् र ? के द वटाभद्रा बढी पार्टीहरूले पनि वार्ता गरिरहेका छैनन् र ? वास्तवमा तिनीहरू वार्ता गरिरहेका छन्। अर्को शब्दमा भने हो भने मार्क्सवाद-लेनिनवादको सिद्धान्तमा कुनै पनि हानीनोक्सानी नपुने भएमा हामी अरु मानिसहरूका कतिपय स्वीकारयोग्य विचारहरूलाई स्वीकार गर्दछौं र त्याम भिले खालका हाम्रा आफै विचारहरूलाई त्यागिदिन्छौं। यसप्रकार गल्ती गर्ने कम्पेडुसँग अवहार गर्नलाई हाम्रासाथमा दुईवटा हात छन्, एउटा हात त। अको हात चाँही उसँग एकताबद्दु हुनु हो। एकताको उद्देश्य चाँही उसलाई बाटो दिने हो, उसँग सम्झौता नार्नु हो, जसको अर्थ लचिलो हुनु हो। सिद्धान्त र लचिलोपनको एकता एक मार्क्सवादी सिद्धान्त हो, र यो विपरित तत्त्वहरूको एकता हो। कुनै पनि प्रकारको संसार र खास गरेर वर्ग समाज, अन्तर्विरोधहरूले भरिपूर्ण हुन्छ। केही मानिसहरू समाजवादी समाजमा अन्तर्विरोधहरू "फेला पर्दछन्" भनेर भन्नन तर यो समस्यालाई अधि सार्ने गलत तरिका हो भने मलाई लाग्छ। आँठी कुरो त अन्तर्विरोधहरू फेला पर्दछन् भने होइन, कुरो के हो भने समाजवाद अन्तर्विरोधहरूले भरिपूर्ण हुन्छ। अन्तर्विरोधहरू भयको कुनै ठाउँ नै हुँदन, न त वेशलेषण गर्न नमिल्ने कुनै मानिस

ने हुँच्छ । कसैको विश्लेषण गर्न मिल्देन भनुको अर्थ अधिभूतवादी बन्नु हो । हेर्सु, परमाणु (एटम) भनेको विपरित तत्वहरूको एकताको जटिलता हो । यसमा न्युक्लियस र इलेक्ट्रोन भन्ने दुई विपरित तत्वहरूको एकता हुँच्छ । फेरी न्युक्लियसमा चाही प्रोटोन र न्यूट्रोन भन्नु विपरित तत्वहरूमा एकता हुँच्छ । प्रोटोनबाटे कुरा गर्ने हो भने यसमा प्रोटोन र विरोधी प्रोटोन हुँच्छन् अनि न्युट्रोनबाटे कुरा गर्ने हो भने यसमा न्युट्रोन र विरोधी न्युट्रोन हुँच्छन् । छोटकरीमा, विपरित तत्वहरूको एकता सर्वत्र विद्यमान हुँच्छ । विपरित तत्वहरूको एकताको धारणालाई अर्थात द्वन्द्ववादलाई व्यापक रूपमा प्रचार गर्ने पर्छ । म त के भन्नु भने द्वन्द्ववादलाई दार्शनिकहरूको साँझुरो धेराबाट व्यापक जनसमुदायहरूतिर सार्व पद्धति । यस प्रश्नबाटे विभिन्न पार्टीहरूका राजनीतिक परिषदका बैठकहरूमा पूर्ण अधिवेशनहरूमा र साथसाथै उक्त पार्टीहरूका विभिन्न तहका पार्टी समितिहरूका बैठकहरूमा छलफल गरियोस भने मेरो सुझाव छ । साँच्चै भन्ने हो भने हाम्रा पार्टी शाखाका सचिवहरूले द्वन्द्ववाद बुझेका छन्, करण शाखाका बैठकहरूका निमित्त प्रतिवेदनहरू तयार पार्दा उमीहरूले प्रायः आफ्ना नोट बुकमा दुईवटा कुरा टिपोट गर्ने गर्नन - पहिलो कुरा, उपलब्धीहरू र दोओं कुरा, कमजोरीहरू । एक दुझ्मा विभाजित हुँच्छ - यो विश्वव्यापक घटना - प्रवाह हो, र द्वन्द्ववाद भनेको यही हो ।

(कम्प्युटर र श्रामिक
पार्टीहरूका प्रतिनिधिहरूको
बैठकमा दिनुभएको भाषणहरूको
अंश (सन् १९५७, १८ नोभेम्बर)

● भर्रोटर्रो

समानुपातिके बल्द्धी

समानुपातिक भनेको सम र अनुपातको मिलन हो । सम भनेको बराबर र अनुपात भनेको तुलना हो । सम, अनुपात र इक मिलेर समानपातिक हुन्छ । संसदको भाषामा यसको संयोजन बैलै प्रकारले बनेको हुन्छ । सम भनेको लाउकेका अनुपात भनेको स्वास्थीहरू र इक भनेको फिक हुन्छ । यसरी लाउकेका स्वास्थीहरू फिक भन्नु नै समानुपातिक हो । यसो गर्दा लोग्ने स्वास्थी बराबर भने हुन्छ । संसदीय दलका लाउके नेताहरू प्रत्यक्षमा जितेपछि तिनका स्वास्थी समानुपातिकमा पर्ने पत्तो । नत्र पार्टी चल्नै समर्दैन ।

पाटा चल्न सदैन ।
यो जिनिस विशेष गरेर
गणितको हिसाब किताब
निकाल्नमा प्रयोग हुन्छ ।
नेपाल मण्डलमा भने यो
जिनिस देश र प्रदेशको चुनाउमा
राम्रोसँग प्रयोग भइआएको छ ।
अहिलेको जमानामा चुनाउ
पनि हिसाब किताबकै रूपमा
प्रयोग भइआएकाले समानुपातिक
पनि चुनाउमा प्रयोग भएको
हो । आखिर चुनाउ पनि नाफा
घाटाकै खेल त हो । लोकतन्त्रे
राजनीतिमा यी चुनाउ, सरकार,
प्राप्त थेका धरौ दैनंदी आर्द्ध पर्य

र पुस्ता दरपुस्ताका लागि जोहे गर्ने जिनिस बनेका छन् । चुनाउ र संसद भन्ने जिनिस लोकतन्त्रका क श्रेणीका ठेकेदार खैरे कुरेका मुलुकबाट विस्तारित भएर छिमेकी गुज्जर भैयाका मुलुक हुँदै नेपाल मण्डलमा फुत छिकेको हो । सरकार त यो मुलुकमा पहिला भुरे टाकुरेपालादेखि नै थियो । लोकतन्त्रे जिनिस छिरेपछि लोकतन्त्रे दलका लाउके नेताहरूलाई राम्रोसँग फलिफाफ भएको छ । कसै कसैले त आफू कर्ति पटक मन्त्री पर्धानमन्त्री बन्न्हु भन्दै बनारसी पण्डा र उनीहरूबाट दीक्षित जोतिषहरूकोमा गएर हात हेराउने गरेका पनि छन् । त्यसैले

हराउन गरका पान छन् । त्वयसल
यो लोकन्त्रे जिनिस जोतिषहस्का
निमित्त पनि काइदाको व्यापार
बनेको छ । क्या वात लोकतन्त्र ।

अब रह्यो मुख्य कुरो
समानुपातिक जिनिसको अर्थात्
बल्छीको । लोकतन्त्रे संविधान
बनाउने बेलादेखि नै नेपाल
मण्डलका लाउके दलका लाउके
नेताहरूले समानुपातिक जिनिस
धुसाए । यो जिनिसलाई उनीहरूले
बल्छीका रूपमा प्रयोग गरेका
छन् । किनकि लोउके दलका
लाउके नेताहरूले प्रत्यक्षमा चुनाउ
जिनिसका विनाश क्वापार्टमेन्टर्स

बल्छी हानेर निर्वाचन आयोगको पोखरीमा उप्रिरहेका समानुपातिक जातका हाइब्रीड माछालाई फुत पुत तानिरहेका छन् । प्रत्यक्ष चुनामा होमिएर हारेका र जितेका दुवैथरी हुमामनहरूका धर्मपत्नी, आफ्ना छोरी बुहारीहरूलाई टप्प टप्प बल्छीबाट तानेर समानुपातिक कोटामा छिराइरहेका छन् । यसरी बल्छीबाट नतानिएका र नेताका कोपभाजनमा पारिएकाहरूले फेसबुके पानामा रुवावासी गेरेर ख्वामितका अगाडि सकेविन्तिभाऊ, जीहजुरी र हारगुहार नभए सत्तोसराप गरिरहेका छन् । यो समानुपातिक नामको जिनिसले संसदमा छिर्न पाउने लाइसन पाएका दलहरूमा निकै कोकोहेलो मच्च्वाएको छ । उता तिनै लाउके दलका लाउके नेताहरूले आफ्नो कोटीरी बलियो बनाउने मौका यहि हो भन्दै आफूलाई सुमेरु मानेर परिक्रमा गर्ने गणेशको जमात बनाएर समानुपातिकको बरदान दिएका छन् ।

लाउके नेताहरूले आआफ्ना हनुमानहरूको कोटीरी बलियो पार्न समानुपातिकको बल्छी प्रयोग गरेपछि ती दलहरूमा निकै ठूलो रडाको मच्च्वाएको छ । कहीं दन्तपां त लाउके र खालापाता

र तोड़कोड पनि चलेछ । भर्कुन् जानेहरूले पनि किन कुरा नबुझेको होला, यो समानुपातिक भनेकै लाउकेहरूले आआफ्ना स्वास्नी, छोराछोरी र अनन्दाताहरूलाई छिपाउने जिनिस हो भन्ने कुरा । त्यसमा पनि अहिलेको पटक त लाउकेहरूको दोस नै के छ र भर्कुन् पन्चो ? निर्वाचन आयोगले नै आआफ्ना स्वास्नीहरूलाई पठाऊ, यदि स्वास्नी नभए छोरी बुहारीहरूलाई पठाऊ भनेर तोकी पठाएको छ । एउटा दलले त तिनै आयोग प्रमुखको बुहारीलाई पनि छिपाएछ । कन्या कुमारीहरू लिष्टमै थिएन् होला । महिला जति कसै न कसैका स्वास्नी नै थिए । तिनलाई तोकदा स्वास्नी परे भनेर रिसाउनु जरुरी नै छैन । भगाडा गरेर दलभित्र रडाको मच्चाउनु भन्दा बरू अहिलेदेखि नै लाउकेहरूको गोडामा तेल लगाउने, बेलाबखत नजराना चढाएर तृप्त पार्दै जाने र उतीहरूको वरिपरि परिक्रमा गर्नीतर लागेमा आर्कोचोटीको चुनाउमा भागविलो पर्न सक्छ । नपाएकाहरूले यसो गर्नु नै मनासिव होला भन्ने यो कैलुब्राहको ठहर छ ।

kailubraha73@gmail.com

कम्युनिस्ट आवरणमा प्रतिगामी यात्रा (माओओवादी केन्द्रको सन्दर्भ)

● मोहन वैद्य 'किरण' ●

१) विषय सन्दर्भ

२०२८ सालको भाषा ऐतिहासिक विद्रोहका बीचबाट जन्मएको नेकपा (माले) ले नेपालमा दीर्घकालीन जनयुद्धद्वारा नयाँ जनवादी क्रान्ति सम्पन्न गर्न उद्योग गरेको थिए। परन्तु त्यो अर्को कालखण्डमा बहुदीय जनवादमा आधारित दक्षिणपन्थी संशोधनवाद र संसदवादी राजनीतिक कार्यदिशा अवलम्बन गरी नेकपा (एमाले) मा बदलिन पुयो। अभिन नेपालमा नयाँ जनवादी क्रान्ति सम्पन्न गर्न उद्योग गरेको थिए। परन्तु त्यो अर्को कालखण्डमा बहुदीय जनवादमा आधारित दक्षिणपन्थी संशोधनवाद र संसदवादी राजनीतिक कार्यदिशा अवलम्बन गरी नेकपा (एमाले) मा बदलिन पुयो। अभिन नेपालमा नयाँ जनवादी क्रान्ति सम्पन्न गर्नका लागि २०५२ सालमा महान् जनयुद्धको उद्योग गर्दै तथा नेकपा (एमाले) लाई प्रतिक्रियावादको रक्षाक्रबच बताउँदै नेकपा (माओवादी) अगाडि बढ्यो। करिब एक दशक पश्चात सोही माओवादी पार्टीमा आबद्ध प्रचण्ड नेतृत्वको लाई हिस्सा नवसंशोधनवाद र संसदवादको बाटो पकडै नेकपा (माले) मा परिणत हुन पुयो।

उक्त दुई संशोधनवादी समूह नेकपा (एमाले) र नेकपा (माओवादी केन्द्र) ले ३ जेठ २०७५ मा एकता गरे र एकीकृत पार्टीको नाम नेपाल कम्युनिस्ट पार्टी (नेकपा) राखे। त्यसलाई डबल नेकपा पनि भनियो। सरकारका प्रधानमन्त्री ओली नै थिए। प्रचण्ड र ओलीबीच आलोपालो गरी प्र.म. चलाउन सहमति भयो। पार्टीमा ओली र प्रचण्ड दुवैजैना अध्यक्ष बने। एउटा पार्टीमा दुई ओटा अध्यक्ष किन ? संसाध्यरणले प्रश्न गरे। सो प्रश्नको उत्तर दिई ओलीले भने- यो टेम्पो र ट्याक्सी चलाउने जस्तो कुरा होइन, जेट विमान चलाउने कुरा हो, त्यसैले दुई ओटा पाइलट अन्वयार्थ स्पूमा चाहिन्छ, पार्टीमा दुई अध्यक्षको कुरा यही हो। ओलीले गफ हाँकै गए- अब नेपालमा रेल चलाइँ, पानी जहाज ल्याइँ, देश समृद्धिको यात्रातिर आगाडि बढ्छ, कसैले भोके मर्नु पर्दैन। कुरा सुनेर मान्छे जिल्ला पर्न थाले।

दिन बित्ते गए। एउटा अध्यक्षले सरकार चलाउे र अर्को अध्यक्षले पार्टी चलाउने, अभिन प्र.म.को पनि आलो पालो गर्ने भनेर बहस चलन थाले। ओली पटकके गलेन् बरु प्रतिनिधि सभा नै विघटन गरे। ओलीले एकलोटी गर्न थाले भनेर विवाद भन् भन् बढ्दै गयो। पद, प्रतिष्ठा र व्यक्तिगत अहका कारण अन्तकलह तीव्र बढ्दै गयो। त्यसै कम्पा डबल नेकपारारे सर्वोच्चमा दिएको रिमा ओली र प्रचण्ड दुवै ब्युफ्फिए। देउवाको नेतृत्वमा प्रचण्ड सहितको गठबन्धन सरकार बन्न्यो।

ओली त होरे पनि दुक्रिन छोडेनन् नै। तर, त्यो भन्दा पनि अभ बढेर प्रचण्ड दुक्रिन थाले। उन्ले आकुलाई खाँटी माओवादी बताउँदै पुनः अनेको विभ्रमहरू खडा गर्दै गए। आधिकारिक अवधारणाको बाटोमा हिडेका थिए। अहिले पनि त्यही प्रतिगामी बाटोमा हिडिरहेको छन्।

डबल नेकपा र त्यसका मूल नेताहरूको राजनीतिक विश्लेषण गर्दै त्यो बेला भनिएको थियो- “नेपाली कम्युनिस्ट आन्दोलनको इतिहास मार्क्सवाद र संशोधनवादका बीचको भीषण दुई लाइन सङ्घर्षको इतिहास हो। यस सङ्घर्षमा कहिले मार्क्सवाद र कहिले संशोधनवाद बलियो हुने गरेको छन्। आज रूप तथा सङ्घर्षमा बलियो देखिने दक्षिणपन्थी संशोधनवाद अनुसार नभए, वस्तुतः नव

प्रतिक्रियावाद नै हो। यद्यपि त्यसले मार्क्सवादी पोशाक र आभूषणमा सजिए दुनियाँदारलाई भिलिमिलि देखाई दिखाएका वार्षिको लोकान्तरको छ, परन्तु त्यो अस्थायी कुरा हो। संशोधनवादले जनताका नजरमा नवप्रतिक्रियावादका रूपमा छर्लाई देखिनु वा नाशीगु अनिवार्य छ। यसै क्रममा भीषण चुनौती र अनेको जटिलताहरूको समाना गर्दै मार्क्सवाद महान् संभावनाका बीचबाट देख र श्रमिक जनसमुदायको मुक्तिका लागि क्रान्तिको दैरानमा सुः संशक्त रूपमा प्रस्तुत हुन पनि अनिवार्य नै छ। विश्व तथा नेपाली कम्युनिस्ट आन्दोलनको इतिहासको द्वन्द्वावादले हामीलाई यही कुरा बताउँछ।” (मोहन वैद्य ‘किरण’: संशोधनवाद र पश्चगमन, पृ. १७, विवेक सिर्जनाली प्राल. काठमाण्डौ)। उक्त भनाइ वर्तमान सन्दर्भमा पनि सही नै रहेको छन्।

प्रस्तुत आलेखमा हाप्रो ध्यान नेकपा (माले) र त्यसको मूल नेतृत्वमापि केन्द्रित हुनेछ। यहाँ उनीहरूले अवलंबन गरेको विश्वदृष्टिकोण, राजनीति र गतिविधिसित संबन्धित पछिल्लो अवस्थावारे सक्षितमा चर्चा गर्ने प्रयास गरिएको छ।

२) **सूल राजनीतिक प्रवृत्ति र विश्वदृष्टिकोण**
नेकपा (माओवादी) बाट नेकपा (माओवादी केन्द्र) सम्पुदा त्यो पार्टी तथा त्यसका प्रमुख नेता प्रचण्डले दक्षिणपन्थी नवसंशोधनवाद र संसदवादको एउटा यात्रा प्रक्रिया अन्तर्नाल चुनबाई केन्द्रीय समितिको बैठकदेखि बाहू बुदे सहमति तथा विस्तृत शान्ति संभौतो हुँदै यता आउँदासम्म नयाँ जनवादको परिचय तथा संसदीय गणतन्त्र अवलम्बन, शान्तिपूर्ण बहुदीय प्रतिस्पर्धाको राजनीति स्वीकार, जनयुद्धको अवधिमा स्थापित जनसरकारहरूको विघटन, दशवर्षीय जनयुद्धको अन्त्यको धोषणा, जनमुक्ति सेनाको विघटन तथा नेपाली सेनामा विलयन लगायतका कामहरू गरिसिएका थिए। त्यस प्रक्रियामा क्रान्तिकारी अन्तर्राष्ट्रियतावादी आन्दोलन (रिम) र कैचै भाइचारा पार्टीहरूद्वारा पटक पटक दिएका सकारात्मक सुझावहरू तथा गरिएको मैत्रीपूर्ण आलोचनालाई पुरे उपेक्षा तथा अवज्ञा गर्ने काम भएका थिए। यी सबै गतिविधि एकातिर दक्षिणपन्थी विसर्जनवाद, वार्यां आत्मसमर्पणवाद एवम् राष्ट्रिय आत्मसमर्पणवादमा आधारित नवसंशोधनवादी प्रवृत्तिका मूल विशेषरात्र र अर्कोतिर नेपाली क्रान्ति तथा सर्वहारा अन्तर्राष्ट्रियतावादीति गरिएका थिए।

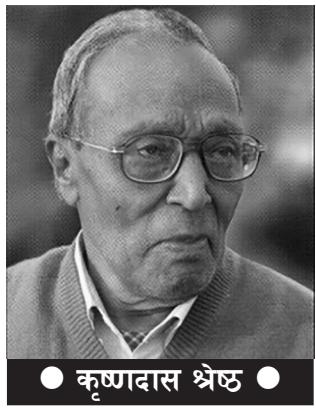
३) **प्रथाप्रदर्शक मिहान्न**
माकोको राजनीतिक प्रतिवेदनमा भनिएको छ - “पार्टीको मार्ग निर्देशक निकै माहिर रहिआएको छ। लेनिनका उक्त भनाइहरू माकोको मूल नेतृत्व अर्थात् प्रचण्डका सन्दर्भमा ग्रामोसित लाग्न दुन्हू। माकोका दस्तावेजहरूको विश्वदृष्टिकोणले पथप्रदर्शनको अधिभूतवादको विरुद्ध परिलक्षित थिए। अन्तर्वितर सहायता देखिन एउटा स्वांग राखियोसु र त्यसको सङ्घर्ष गर्दा अवश्यक बनाइदिन्छ - मार्क्सवादी सिद्धान्तहरूको खुला रूपले विरोध नागरियोसु, अपितु मार्क्सवादलाई स्वीकार गरेको स्वांग राखियोसु र त्यसको सङ्घर्ष गर्दा अवश्यक बनाइदिन्छ - कुर्तकहरूद्वारा शक्तीनाम बनाउँदै त्यसलाई बुरुजु वार्गका निर्मित हानिरहित परिवर्तन देखिएको थिए।” (ब्ला. इ. लेनिन संकलित रचनाएँ, दश खण्डो मे खण्ड ५ पृ. १५, प्रगति प्रकाशन मास्को १९८२)।

४) **कुर्तकनावादको**
प्रयोग गर्ने कार्यमा माकोको मूल नेतृत्व निकै माहिर रहिआएको छ। लेनिनका उक्त भनाइहरू माकोको मूल नेतृत्व अर्थात् प्रचण्डका सन्दर्भमा ग्रामोसित लाग्न दुन्हू। माकोका दस्तावेजहरूको विश्वदृष्टिकोणले अधिभूतवादको विरुद्ध परिलक्षित थिए। अन्तर्वितर सहायता देखिन एउटा स्वांग राखियोसु र त्यसको सङ्घर्ष गर्दा शक्तीनाम बनाउँदै त्यसलाई बुरुजु वार्गका निर्मित हानिरहित परिवर्तन देखिएको थिए।” (ब्ला. इ. लेनिन संकलित रचनाएँ, दश खण्डो मे खण्ड ५ पृ. १५, प्रगति प्रकाशन मास्को १९८२)।

५) **प्रथाप्रदर्शक मिहान्न**
माकोको राजनीतिक प्रतिवेदनमा भनिएको छ - “पार्टीको मार्ग निर्देशक निकै माहिर रहिआएको छ। लेनिनका उक्त भनाइहरू माकोको मूल नेतृत्व अर्थात् प्रचण्डका सन्दर्भमा ग्रामोसित लाग्न दुन्हू। माकोका दस्तावेजहरूको विश्वदृष्टिकोणले पथप्रदर्शनको अधिभूतवादको विरुद्ध परिलक्षित थिए। अन्तर्वितर सहायता देखिन एउटा स्वांग राखियोसु र त्यसको सङ्घर्ष गर्दा शक्तीनाम बनाउँदै त्यसलाई बुरुजु वार्गका निर्मित हानिरहित परिवर्तन देखिएको थिए।” (एकाइसौं शताब्दीमा समाजवादको नेपाली बाटो-ऐतिहासिक आठौं राष्ट्रिय राजनीतिक प्रतिवेदन, पृ. ३५ मिति २०७८।०९।२०)। यहाँमार्ग दर्शक सिद्धान्तका स्थानान्तरमा शक्तीनाम बनाउँदै त्यसलाई बुरुजु वार्गका निर्मित हानिरहित परिवर्तन देखिएको छ। यसै प्रथाप्रदर्शक मिहान्नले यसको विश्वदृष्टिकोणले अधिभूतवादको विरुद्ध भौतिकवादी द्वन्द्वावालाई अवलंबन गर्दै छ। परन्तु यसै प्रथाप्रदर्शक मिहान्नले यसको विश्वदृष्टिकोणले अधिभूतवादको विरुद्ध भौतिकवादी द्वन्द्वावाको विरुद्ध प्रचूर मात्रामा कुर्तकनावादको प्रयोग गरिएको छ।

६) **प्रथाप्रदर्शक मिहान्न**
माकोको राजनीतिक प्रतिवेदनमा भनिएको छ - “पार्टीको मार्ग निर्देशक निकै माहिर रहिआएको छ। लेनिनका उक्त भनाइहरू माकोको मूल नेतृत्व अर्थात् प्रचण्डका सन्दर्भमा ग्रामोसित लाग्न दुन्हू। माकोका दस्तावेजहरूको विश्वदृष्टिकोणले पथप्रदर्शनको अधिभूतवादको विरुद्ध परिलक्षित थिए। अन्तर्वितर सहायता देखिन एउटा स्वांग राखियोसु र त्यसको सङ्घर्ष गर्दा शक्तीनाम बनाउँदै त्यसलाई बुरुजु वार्गका निर्मित हानिरहित परिवर्तन देखिएको छ। यसै प्रथाप्रदर्शक मिहान्नले यसको विश्वदृष्टिकोणले अधिभूतवादको विरुद्ध भौतिकवादी द्वन्द्वावाको विरुद्ध प्रचूर मात्रामा कुर्तकनावादको

कम्युनिष्ट पार्टी संगठनबाट लेनिनका विचार

● कृष्णदास श्रेष्ठ ●

पार्टीका नीति तथा स्थितिलाई लिएर पार्टीभित्र छलफल र आलोचना गर्ने अधिकार सदस्यहरूलाई रहेको हुन्छ, अर्थात् पार्टीभित्र आलोचनाको स्वतन्त्रात्मक रहन्छ। तर, त्यस्तो छलफल र आलोचना सैद्धान्तिक र मैत्रीपूर्ण हुनु आवश्यक छ र त्यो पार्टीलाई सुधार्ने र त्यसमा रहेका छन्। पार्टीभित्र आलोचना कुनै सीमाभित्र हुनुपर्ने र त्यसले कार्यगत एकतामा कुनै वाधा वा आच पार्न नहुने कुरामा उनको जोड रहेको छ। उनले भनेका छन् : “पार्टी कार्यक्रमका सिद्धान्तहरूको सीमाभित्र पार्टी सभाहरूमा मात्र होइन, सार्वजनिक सभाहरूमा आलोचना विलकूल स्वतन्त्र हुनुपर्छ। यस्तो आलोचना वा यस्तो आन्दोलन(किनभने आलोचना आन्दोलनबाट अभिन्न छ,) लाई मनाही गर्न सकिदैन। पार्टीको राजनीतिक कार्य एकतावद्वा हुनुपर्छ। निश्चित

कार्यहरूको एकताको उल्घन गर्ने कुनै पनि आहवानहरू या त सार्वजनिक सभामा, या पार्टी बैठकमा या पार्टी प्रेसमा सहय हुन सक्दैन।”

जनवादी-केन्द्रीयता भनेको सम्पूर्ण पार्टी जीवनको संचालनमा जनवादिमा केन्द्रीकृत नेतृत्वको जीवन भेल हो। जनवाद र केन्द्रीयताको छान्डात्मक स्वरूप रहेको यस सिद्धान्तको ठीक ढांगबाट प्रयोग नभएको खण्डमा खारपा परिणामहरू निस्कने गरेका छन्। वास्तवमा जनवाद र केन्द्रीयतावीची सन्तुलित सम्बन्ध नभए, एउटाको विरुद्ध अर्कोको अधिकायता हुनु त्यसको गलत प्रयोग हो। यसलाई लेनिनले निम्रलम्पा स्पष्ट पोरेका छन् : “हामी जनवादी केन्द्रीयताको पक्षमा छौं। र, जनवादी केन्द्रीयता एकातिर नोकर्शानी केन्द्रवादबाट र अर्कोतिर अराजकतावादबाट करिं धेरै भिन छ भने कुरालाई स्पष्टसित बुझ्नु पर्छ।” ११

माथि उद्वृत भनाइमा लेनिनले जनवादी केन्द्रीयतालाई ठीक ढांगबाट बुझ्न नसक्ने र गलत अर्थात् त्यसको प्रयोग हुनसक्ने राहुप्रति संकेत गरेका छन्। केन्द्रीयताको नाउंमा नोकरशाही व्यवहार हुँदा, जनवादको नाउंमा अराजकतावादी व्यवहार हुँदा त्यसबाट अनेको विसंगतिहरू पैदा हुने गर्न्छ। हामीले कस्तो स्थिति देखे गरेका छौं भने पार्टी संगठन निर्माणमा सम्बन्धमा अवसरावादी प्रवृत्ति राख्नेहरू केन्द्रीकृत नेतृत्वको विरोधमा जनवालाई उभ्याउने गर्न्छ भने नोकरशाही प्रवृत्तिका नेतृत्वहरू जनवादको विरुद्ध केन्द्रीयतालाई तेस्याते गर्न्छ।

जनवादी केन्द्रीयतामा मुख्यरूपमा दुईवटा कुरा छन् : केन्द्रीयता जनवादको आधारमा रहन्छ भने जनवाद केन्द्रीकृत नेतृत्वअन्तर्गत रहन्छ। अर्थात् पार्टीका सबै कार्यकारीना निकायहरू पार्टी सदस्यहरूद्वारा चुनिएका हुन्छन्। पार्टीका कार्यक्रम, नीति तथा मुख्य प्रस्तावहरू तिनका प्रतिनिधिहरूद्वारा पारित गरिएका हुन्छन् र तिनीहरूले नै नेतृत्वकारी निकायलाई पार्टी कामको संचालन गर्ने अधिकार दिएका हुन्छन्। अल्पमत बहुमतको, तल्ला कमिटी मार्गित्वाको, व्यक्ति संगठनको र सबै पार्टी संगठनहरू केन्द्रीय कमिटीको अधिनस्थ रहने सिद्धान्तका आधारमा व्यवस्थित रूपबाट पार्टी कार्यको सम्पादन गरिछ। त्यसको अर्थ पार्टी जनवादी ढांगबाट संगठित रहन्छ भने हो। लेनिनले अन्तरपार्टी जनवादको सारतत्वलाई निम्रलम्पा व्यक्त गरेका छन् :

“यसको अर्थ के हो भने पार्टीका सारा मामिलाहरूको सञ्चालन विनाअपवाद समान अधिकारहरू भएका पार्टीका सबै सदस्यहरूद्वारा या प्रत्यक्षरूपमा या तिनका प्रतिनिधिहरूद्वारा गरिन्छ। अर्को कुरो के भने, पार्टीका सबै अधिकृतहरू, सबै नेतृत्वकारी निकायहरू र सबै संगठनहरू निवार्चितको अधिनस्थ रहन्छन्, तिनीहरू आफ्ना मतदाताहरूप्रति उत्तरदायी रहन्छन् र प्रत्यावहानको अधिनस्थ रहन्छन्।” १२

जनवादी केन्द्रीयता भनेको पार्टी संगठन र त्यसका कार्यहरूको संचालन गर्ने एउटा विधि हो, जसले त्यसको समग्र अन्तरिक जीवलाई सुव्यवस्थित र सुसंरेखित गर्दछ र पार्टी नेतृत्वलाई आम पार्टी सदस्यतासित एकजुट पार्दछ। पार्टीभित्र देखाएर नोकरशाही केन्द्रीयता वा जनवादविरोधी निरंकुशता र त्यसले एकदमै विपरीत छन्, र ती पार्टी एकताका लागि।

अन्तरपार्टी जनवादको एउटा अति महत्वपूर्ण र अभिन्न पक्ष के हो भने पार्टी सदस्यहरूले कुनै पनि विषयमा छलफल गर्ने स्वतन्त्रता पाएका हुन्छन् र आफ्नो धारणा, मत र सुभाव प्रस्तुत गर्ने तिनीहरूको अधिकार रहन्छ। पार्टीद्वारा आयोजना गरिए सभा सम्मेलनहरूमा र पार्टी कमिटी बैठकहरूमा पार्टीका नीति र निर्णयहरूबाटे छलफल गर्ने र खुल्लारूपमा आफ्नो विचार प्रस्तुत गर्ने तिनीहरूको अधिकारभित्रको कुरा रहन्छ।

तर, पार्टी कार्यकर्ताहरूको उपरोक्त अधिकार कुनै निरेक्षा वा अपरिमत अधिकार होइन, त्यसका केही आफ्ना सीमाहरू छन्। विचार प्रकट गर्ने स्वतन्त्रता छ भन्देमा पार्टीद्वारा निर्धारित कार्यक्रम र त्यसका समान्य कार्यदेशका विपरीत विचारहरू प्रचार गर्ने छुट रहेदैन। पार्टीको वैचारिक तथा सांगठनिक

एकतामा खलल पर्ने, त्यसलाई कमजोर पार्ने र त्यसको सामान्य राजनीतिक कार्यदेशको खण्डन गर्ने, विचारलाई पार्टीभित्र प्रचार गर्ने खुल्ला छुट/अधिकार दिएपा त्यसले पार्टीको लागि दूनो हानी पुऱ्याउँछ। यस सम्बन्धमा खरादपारिणामहरूले निस्कने गरेका छन्। वास्तवमा जनवाद र केन्द्रीयतावीची सन्तुलित सम्बन्ध नभए, एउटाको विरुद्ध अर्कोको अधिकायता हुनु त्यसको गलत प्रयोग हो। यसलाई लेनिनले निम्रलम्पा स्पष्ट पोरेका छन् :

“हामी पार्टीभित्र मत व्यक्त गर्ने स्वतन्त्रता प्रदान गर्दैँ” तर निर्धारित सीमाहरूसम्म ...हामी पार्टीको बहुपतद्वारा अस्वीकृत गरिएका विचाराका प्रचारकहरूसँग हातमा हात मिलाएर जान वाय्य छैनो।” १३

यसपारी लेनिनले खास सीमाभित्र मात्र मत व्यक्त गर्ने अधिकार पार्टीमा रहेने कुरा बताएका छन्। पार्टीद्वारा स्वीकृत विचारको विरोधमा प्रचार गर्ने पार्टीमा छुट दिन नहुने उनको विचार छ। यसलाई लेनिनले पार्टीमा खुट दिन नहुने विचार व्यक्त गर्ने, लेनिनले पार्टीमा विचार र कार्यमा एकतामा उत्तरापार्टी एकतामा हुनुपर्ने कुरामा जोड एकाको छन्। युँजीवादी मनस्थितिको एउटा विचारकहरूको छ। उत्तरापार्टीको प्रवृत्तिलाई पार्टीमा छुट दिन नहुने विचार व्यक्त गर्ने, लेनिनले पार्टीमा खुट दिन नहुने विचार व्यक्त गर्ने अर्थात् एकतामा हुनुपर्ने कुरामा जोड एकाको छ। उत्तरापार्टीको विचारकहरूको छ। यसलाई लेनि�नले पार्टीमा खुट दिन नहुने विचार व्यक्त गर्ने अर्थात् एकतामा हुनुपर्ने कुरामा जोड एकाको छ।

यसपारी लेनिनले पार्टीमा खुट दिन नहुने विचार व्यक्त गर्ने अधिकार पार्टीमा रहेने कुरा बताएका छन्। पार्टीद्वारा स्वीकृत विचारको विरोधमा प्रचार गर्ने पार्टीमा रहेने अवसरावादी उत्तरापार्टीको विचारकहरूको छ। उत्तरापार्टीको प्रवृत्तिलाई पार्टीमा खुट दिन नहुने विचार व्यक्त गर्ने, लेनिनले पार्टीमा खुट दिन नहुने विचार व्यक्त गर्ने अर्थात् एकतामा हुनुपर्ने कुरामा जोड एकाको छ। उत्तरापार्टीको विचारकहरूको छ। यसलाई लेनिनले पार्टीमा खुट दिन नहुने विचार व्यक्त गर्ने अर्थात् एकतामा हुनुपर्ने कुरामा जोड एकाको छ।

यसपारी लेनिनले पार्टीमा खुट दिन नहुने विचार व्यक्त गर्ने अधिकार पार्टीमा रहेने कुरा बताएका छन्। पार्टीद्वारा स्वीकृत विचारको विरोधमा प्रचार गर्ने पार्टीमा रहेने अवसरावादी उत्तरापार्टीको विचारकहरूको छ। उत्तरापार्टीको प्रवृत्तिलाई पार्टीमा खुट दिन नहुने विचार व्यक्त गर्ने, लेनिनले पार्टीमा खुट दिन नहुने विचार व्यक्त गर्ने अर्थात् एकतामा हुनुपर्ने कुरामा जोड एकाको छ।

यसपारी लेनिनले पार्टीमा खुट दिन नहुने विचार व्यक्त गर्ने अधिकार पार्टीमा रहेने कुरा बताएका छन्। पार्टीद्वारा स्वीकृत विचारको विरोधमा प्रचार गर्ने पार्टीमा रहेने अवसरावादी उत्तरापार्टीको विचारकहरूको छ। उत्तरापार्टीको प्रवृत्तिलाई पार्टीमा खुट दिन नहुने विचार व्यक्त गर्ने, लेनिनले पार्टीमा खुट दिन नहुने विचार व्यक्त गर्ने अर्थात् एकतामा हुनुपर्ने कुरामा जोड एकाको छ।

यसपारी लेनिनले पार्टीमा खुट दिन नहुने विचार व्यक्त गर्ने अधिकार पार्टीमा रहेने कुरा बताएका छन्। पार्टीद्वारा स्वीकृत विचारको विरोधमा प्रचार गर्ने पार्टीमा रहेने अवसरावादी उत्तरापार्टीको विचारकहरूको छ। उत्तरापार्टीको प्रवृत्तिलाई पार्टीमा खुट दिन नहुने विचार व्यक्त गर्ने, लेनिनले पार्टीमा खुट दिन नहुने विचार व्यक्त गर्ने अर्थात् एकतामा हुनुपर्ने कुरामा जोड एकाको छ।

यसपारी लेनिनले पार्टीमा खुट दिन नहुने विचार व्यक्त गर्ने अधिकार पार्टीमा रहेने कुरा बताएका छन्। पार्टीद्वारा स्वीकृत विचारको विरोधमा प्रचार गर्ने पार्टीमा रहेने अवसरावादी उत्तरापार्टीको विचारकहरूको छ। उत्तरापार्टीको प्रवृत्तिलाई पार्टीमा खुट दिन नहुने विचार व्यक्त गर्ने, लेनिनले पार्टीमा खुट दिन नहुने विचार व्यक्त गर्ने अर्थात् एकतामा हुनुपर्ने कुरामा जोड ए

अरब-चीन सम्बन्धका स्वार्थ

● पामिर गौतम

राजा सलमान बिन अब्दुल अजिज अल साउदको निमन्त्रणामा चिनियाँ राष्ट्रपति सी जिनपिंगले भवैरी साउदी अरेबियाको तीनदिने भ्रमण गरे । भ्रमणका क्रममा सीले रियादमा आयोजित पहिलो चीन-अरब राष्ट्र शिखर सम्मेलन र चीन-खाडी सहयोग परिषद्को शिखर सम्मेलनमा पनि भाग लिए । सीको भ्रमण र चीन र अरब राष्ट्रीयको दुई शिखर सम्मेलन यस्तो समयमा भएको छ, जब उर्जा नीतिदेखि लिएर क्षेत्रीय सुरक्षा र मानव अधिकारसम्मका मुद्दामा साउदी अरब र अमेरिकाको तानाव बढेको छ । त्यसैले, सी जिनपिंगको भ्रमणलाई विश्वले चासोसाथ हेरेको थियो । उच्चस्तरीय भेटघाट, एजेन्टा र उलाई गरिएको स्वागतसमेतलाई लिएर धैर्यो सीको यस भ्रमणलाई गत जुलाईमै अमेरिकी राष्ट्रपति बाइडेनको साउदी अरेबिया भ्रमणसँग तुलना गरेका छन् ।

सीको विमान साउदीको हवाई क्षेत्र प्रवेश गरेसँग साउदी वायुसेनाका चारबाट लडाकु विमानले स्कर्पर्ट गरेको थिए भने अवतरणका क्रममा ६ बटा ऐरोबाटिक जेटले । सामान्यतया विगतका अमेरिकी राष्ट्रपतिहरूलाई गरिने स्वागतमा सीलाई गरिएको थियो । सीको स्वागतमा युवराज मोहम्मद बिन सलमान पुगेका थिए । अमेरिकी राष्ट्रपति बाइडेनको स्वागत पनि यतिको 'प्ल्यामरस' थिएन, न त त्यहाँ कुनै हार्दिकता तै देखिएन्थ्यो । २०२० को राष्ट्रपतिको चुनावी अभियानका क्रममा बाइडेनले आफू राष्ट्रपति भए निर्कुशा र दमनकारी साउदी अरेबियालाई एक बहक्षत राज्यमा परिणत गरिएने अभिव्यक्ति पात्र दिएका थिएन, राष्ट्रपति भएसँग बाइडेन प्रश्नाले पत्रकार जमाल खसेगामीको हत्यामा साउदी राजकुमार सलमानको संलग्नता रहेको प्रतिवेदन सार्वजनिक गरेको थियो । युवराज सलमानसँग कुनै पनि छलफलमा सलमन नहुने बताएका बाइडेनले उन्सामु उभिदाको अवस्था अनुमान गर्न सकिन्छ । युवराज सलमानले मुठी ठोकर गरेको स्वागतले बाइडेनलाई उलै झोलेको सिकार बनाएको थियो । सीको भ्रमणताका अपिचारिक भेट हुनुअघि नै धैरेले भनेको थिए- चीनले दशकाँदेखि अमेरिकी प्रधाव क्षेत्रका रूपमा रहेको मध्यपूर्वी एसियामा आफ्नो प्रधाव विस्तार गर्दै छ, यामा हस्तक्षेप गर्दै छ ।

राष्ट्रपति सीको यस भ्रमणको प्रासारिकता प्रस्त पार्दै चिनियाँ परास्त राष्ट्र मन्त्रालयकी प्रवक्ता

माओ निडले पत्रकार सम्मलेनमा भिन्न- यो जनवादी गणनन्त्र चीन स्थापनापछि चीन र अरब विश्वबीचको सबैभन्दा ढूलो र उच्चस्तरीय कूटनीतिक कार्यक्रम हो । यो भ्रमण चीन-अरब सम्बन्धको इतिहासमा नयाँ युग निर्माण गर्ने कोसेदुगा हुनेछ । विदेशमन्त्री वाडी यीले गत अक्टोबरमा चीनको सम्पर्क र क्षेत्रीय कूटनीतिक रणनीतिमा साउदी अरेबिया प्राथमिकतामा रहेको बताएका थिए । त्यस्तै साउदी अखबार अल रियादमा बिहीबार प्रकाशित एक हस्ताक्षरित लेखमा सीले यस साताको आफ्नो यस खाडीका अरब राष्ट्र र साउदीसँग चीनको सम्बन्धमा नयाँ युगको सुरक्षात गर्ने बताएका छन् ।

चीनले खाडी मुलुकताई महत्व दिनुमा उसको अर्थिक, सुरक्षा र राजनीतिक स्वार्थ छन् । चिनियाँ अर्थतन्त्र तेल र प्राकृतिक ग्यास आयातमा धैर्य निर्भर छ । यस्तो अवस्थामा ऊर्जा आपूर्तिको स्थिरता चीन सरकारलाई प्रमुख प्राथमिकताको विषय हो । अक्टोबरमा भएको २०३० पार्टी महाधिवेशनमा पनि सीले ऊर्जा सुनिश्चित गर्नु आवश्यक रहेको बताएका थिए । साउदी अखबारलाई खाडी मुलुक तेलका ढूला स्रोत हुन, जुन चीनको आर्थिक वृद्धिको भवित्वका लागि निकै महत्वपूर्ण छ । अरब राष्ट्रहरू चीनको कच्चा तेल आपूर्तिका सबैभन्दा ढूला स्रोत हुन । २०२१ मा चीनले अरब राज्यबाट २६४ मिलियन टन कच्चा तेल आयात गरेको थियो, जुन चीनको कुल आयातको ५१.१७ प्रतिशत हो । २०२१ मा साउदी अरेबिया चीनको सबैभन्दा ढूलो तेलको स्रोत थियो, जसले चीनको कुल तेल आयातको १७ प्रतिशत हिस्सा ओगटेको छ । गत वर्ष साउदी अरेबिया र चीनीबीचको द्विपक्षीय व्यापार ८७.३ अर्ब डलर पुगेको थियो । धैर्यजसो व्यापार तेलमा केन्द्रित थियो । सन् २०२१ मा साउदी अरेबियाबाट चीनको कच्चा तेल आयात ४४.९ बिलियन अमेरिकी डलरबाबर थियो, जुन साउदीबाट भएको कुल वस्तु आयातको ७७ प्रतिशत हो ।

तेलबाहेक, एसियालाई अफिको र युरोप दुवैसँग जोड्ने मध्यपूर्वको भू-राजनीतिक अवस्थिति पनि चीनका लागि महत्वपूर्ण छ । आपूर्ति चेन र महत्वपूर्ण जलमार्ग सुरक्षाका साथै सी जिनपिंगको महत्वाकारी बेल्ट एन्ड रोड परियोजनाका लागि पनि अरब राष्ट्रहरूको सहयोग चीनलाई चाहिन्छ । नयाँ ऊर्जा, सञ्चार, अन्तरिक्ष र डिजिटल अर्थतन्त्रलाई राज्यात्मक क्षेत्रका रूपमा रहेको मध्यपूर्वी एसियामा आफ्नो प्रधाव विस्तार गर्दै छ, यामा हस्तक्षेप गर्दै छ ।

राष्ट्रपति सीको यस भ्रमणको प्रासारिकता प्रस्त पार्दै चिनियाँ परास्त राष्ट्र मन्त्रालयकी प्रवक्ता

राष्ट्रले आफ्नो अर्थतन्त्रलाई आधुनिकीकरण र विविधीकरण गर्न खोजिरहेका छन् । यस्तो अवस्थामा चीन आफ्नो प्रविधि निर्यात गर्न र मध्यपूर्वमा बन्दराहाग, खानी, आणविक प्रविधि र रक्षाजस्ता क्षेत्रमा लगानी बढाउन चाहन्छ ।

सिन्जियाडका मुस्लिमलाई दमन गरेको आरोपिमा अमेरिकी र युरोपीले संघर्षे व्यापार प्रतिबन्ध लगाएका वेला अरब राष्ट्रले कही नबोल्नु चीनको कूटनीतिक सफलतामा मात्र नभएर चीनाका राष्ट्रलाई महत्व दिन्छ । अगस्ट २०२२ मा अमेरिकी सदनकी सभामुख च्यासी पेलोसीले ताडिवान भ्रमण गरेपछि अरब लिंगका महासचिवले तुरन्तै विज्ञप्ति जारी गरी अरब लिंग एक चीन नीतिप्रति दृढ रहेको जनाएका थिए । सीको भवित्वको भ्रमणका क्रममा पनि सबै अरब राष्ट्रले एक चीन सिद्धान्तप्रति आफ्नो प्रतिबन्ध व्यक्त गरेका छन् । सिन्जियाड, हडकड र मानव अधिकारसम्बन्धी मुद्दामा अरब राष्ट्रले खाडी संघर्षको भवदा बेले मत राखेका यी राष्ट्रले राजनीतिक स्वतन्त्रता र स्वायत्तता प्रस्तुत गरेका छन् । त्यस्तै मध्यपूर्वका बहाइन, इजिप्ट, कुवेत, कतार, साउदी अरेबिया र संयुक्त अरब इमिरेट्स चीन र स्लेस नेतृत्व गरेको सांघाई सहयोग संगठनका वर्तमान वा सम्भावित संवाद साफेदार हुन् भने साउदी अरेबिया र इजिप्टले ब्रिक्समा सामेल हुने छन्ना देखाएका छन् ।

आर्थिक र राजनीतिक स्वार्थका अलावा चीनले आफ्नो राजनीतिक स्वार्थका लागि पनि अरब राष्ट्रलाई महत्व दिनुमा उसको अर्थिक, सुरक्षा र राजनीतिक स्वार्थ छन् । चिनियाँ अर्थतन्त्र तेल र प्राकृतिक ग्यास आयातमा धैर्य निर्भर छ । यस्तो अवस्थामा ऊर्जा आपूर्तिको स्थिरता चीनको कूटनीतिक सफलतामा नभएर चीनाका राष्ट्रलाई महत्व दिन्छ । अगस्ट २०२२ मा अमेरिकी सदनकी सभामुख च्यासी पेलोसीले ताडिवान भ्रमण गरेपछि अरब लिंगका महासचिवले तुरन्तै विज्ञप्ति जारी गरी अरब लिंग एक चीन नीतिप्रति दृढ रहेको जनाएका थिए । सीको भवित्वको भ्रमणका क्रममा पनि सबै अरब राष्ट्रले एक चीन सिद्धान्तप्रति आफ्नो प्रतिबन्ध व्यक्त गरेका छन् । सिन्जियाड, हडकड र मानव अधिकारसम्बन्धी मुद्दामा अरब राष्ट्रले खाडी संघर्षको भवदा बेले मत राखेका यी राष्ट्रले राजनीतिक स्वतन्त्रता र स्वायत्तता प्रस्तुत गरेका छन् । त्यस्तै मध्यपूर्वका बहाइन, इजिप्ट, कुवेत, कतार, साउदी अरेबिया र संयुक्त अरब इमिरेट्स चीन र स्लेस नेतृत्व गरेको सांघाई सहयोग संगठनका वर्तमान वा सम्भावित संवाद साफेदार हुन् भने साउदी अरेबिया र इजिप्टले ब्रिक्समा सामेल हुने छन्ना देखाएका छन् ।

सिन्जियाडका मुस्लिमलाई दमन गरेको आरोपिमा अमेरिकी र युरोपीले संघर्षका सदस्य राज्यालाई आपूर्तिकरण गर्ने प्रयासमा छन् । आफ्नो विदेश नीति र अर्थतन्त्रलाई विविधीकरण गर्ने प्रयासमा छन् । आर्थिक आपूर्तिको अप्रैलिंग ताडिवान टन कच्चा तेल र प्राकृतिक ग्यासमा यस्तै चीनको कूटनीतिक सफलतामा मात्र नभएर चीनाको राष्ट्रलाई अर्थतन्त्रलाई विज्ञप्ति जारी गरी अरब राष्ट्रहरूको छ । त्यस्तै बाइडेन राष्ट्रपति भ्रमणसँग चीनाको राष्ट्रलाई अप्रैलिंग ताडिवान टन कच्चा तेल र प्राकृतिक ग्यासमा यस्तै चीनाको राष्ट्रलाई अर्थतन्त्रलाई विज्ञप्ति जारी गरी अरब राष्ट्रहरूको छ । त्यस्तै बाइडेन राष्ट्रपति भ्रमणसँग चीनाको राष्ट्रलाई अर्थतन्त्रलाई विज्ञप्ति जारी गरी अरब राष्ट्रहरूको छ । त्यस्तै बाइडेन राष्ट्रपति भ्रमणसँग चीनाको राष्ट्रलाई अर्थतन्त्रलाई विज्ञप्ति जारी गरी अरब राष्ट्रहरूको छ । त्यस्तै बाइडेन राष्ट्रपति भ्रमणसँग चीनाको राष्ट्रलाई अर्थतन्त्रलाई विज्ञप्ति जारी गरी अरब राष्ट्रहरूको छ ।

ओबामा प्रशासनले अमेरिकी विदेश नीतिमा मध्यपूर्वलाई कम महत्व दिए पनि डोनाल्ड ट्रम्पले सो नीति उल्टायाइ एउटा रोजन दबाव दिएको थियो । २०१९ मा इरानसमर्थित यस्ता दुर्घटनामा चीनको बढाउने आर्थिक विकासमा यस्तै चीनाको कूटनीतिक शक्ति र प्रभावित आकर्षित हुन् अन्यथा जोड्ना । अरब राष्ट्रहरूले चीनाको सम्बन्धलाई अर्थतन्त्रलाई विज्ञप्ति जारी गरी अरब राष्ट्रहरूको छ । अर्थतन्त्रलाई कमजोर बनाउन अरेबिया र अन्य खाडी मुलुकलाई अर्थतन्त्रलाई तेल उत्पादन वृद्धि गर्न दबाव दिए पनि यी राष्ट्रले अप्रैलिंग चाहनाविपरीत उत्पादन घटाएपछि अमेरिकाले विशेषता विविधता विभिन्न क्षेत्रमा ३४ लगानी सम्भौतात्मा हस्ताक्षर गरे

ओ ! आरोही, मित्रहरु सुन्दर बाँसुरी मात्र मन पराउँछन्

● जगदीशचन्द्र भण्डारी ●

इतिहासको गति एकदमै अपत्यारितो र विस्मयकारी हुँदौरहेछ। हामीले सोच्दै नसोचेका घटना हुँदा रहेछन्। जुन गीत गाउन चाहीएन, त्यही गीतका बोल मन पराउनु पर्दैरहेछ। सपना लक्ष्यभेदी हुन नसकदा सपनाप्रति नै आशंका पैदा हुँदौरहेछ। एउटै सपना देख्ने लाखौलाख आँखा विस्मित छन् यतिबेला। मलाई कुनै कविको कविताको एक टुकु सम्भानामा आइरहेछ। कविताको टुकु यस्तो छ : सबैभन्दा खतरनाक त्यस्तो दिशा हुँच्छ, जस्या आयाको सूर्य अस्ताओसु र त्यसको मृत थाम्को टुक्रा तपाईंको शरीरको पूर्वतर्फ गाउँयोसु

हो, त्यस्तो भझहेको छ, स्वलित विचारको स्वाहारसुसार गर्नुभन्दा विचारै त्याग्नु उत्तम हुँछ। अँध्यारो पथराई टेवा दिनुभन्दा त्यातिरिबाटे मुन्दो फर्काउनु असल हुँछ भन्दन्। यस भनाइमा कृति सत्यता छ, यसको नापजोख हुँदै गरला। हामीलाई त यतिखेर अँध्यारा कोठाभित्रको बढ ढोकानैरे उभिएको अनुभूति भझहेको

छ। लक्ष्यहीन, गतिहीन र प्राणहीन भाषिक बोली त्याति प्रिय हुँदैन, प्रियताको सनिकट हुन बोलीले प्राण भर्नेपर्छ। हजारौं सहित सपनाबाट बेखबर छन्। निरस्तर गाइनुर्ने गीत बीचमै रोकिएका छन्। उल्लु र बाँसाहरू हिजोजस्तै आज पनि अप्रिय र विरसिलो आवाज उतालिरहेछन्। यो स्थिति कृत होइँगौ ? सन्दर्भ अनेक छन्, रक्तम पदचापलाई धुलोले पुर्दै र सायाउंडे हिङ्दैन थालियो भने निस्तेज र ऊर्जाहीन होइँछ नै। हाम्रो गतव्य त्यस्तै त भझहेको छैन ! जुन दृश्य देखिएको छ, त्यसमा क्रान्ति, मुक्ति र परिवर्तनका सपनाभन्दा यथास्थितिवाद र संसदावादको लेपन बढी छ, परिवर्तनबोधी शब्द अर्थीहीन हुँदै गएका छन्। सहादतसँग सम्बन्धित राग विरागमा परिणत हुँदै गएको छ।

हामी जब इतिहासको परिक्रमा गर्छौं, त्यातिबेला तिनया कुँदिएका सुन्दर राता अक्षरहरूले हामीलाई सम्पोहित गर्नुन्, वर्गसङ्खर्षको उच्चतम गीतका टुक्राले अनन्द दिन्छन्, वर्तमानमा दुल्कुक खस्दा चिसो कपडाले बेरिएको अनुभव हुँछ, हँसाउने र रुवाउने महान् समयका कडीलाई चुँडाउन खोजिएको छ कि कृतै ! अब अभिवादहरू प्रिय नहोतानु कि कृतै, अब हाम्रा हातमिलाई त्याति हार्दिक नहोलानु कि कृतै ! वर्गुशुमनमाथि गरिने मारक आक्रमणको प्रिय नसाले छोडै जाँदैछ कि कृतै ! मुकिकामी मानिसहरूको सम्भन्नाचित्र औंचाबाट हाराउंडै जाँदैछ कि कृतै ?! कस्तो असमञ्जस ! कस्तो बेपर्वह समय। यरेलाई हामी प्रदक्षिणा गरिरेडौं, औंगनपै आए उफ्रिदै बिहानीको सकेत गर्ने पन्छीको आवालाई कैद गर्ने लोभ पलाएको त होइन ! नाराबाट भयभीत हुन थालेको त होइन ! सहिदहरूको गन्धबाट आराकित हुन थालेको त

होइन ? हामी देखिरहेछौं, हामी जहाँ उभिएका छौं, त्यसको नजिकै हाम्रा शत्रु उभिएका छन्। महान् अनुभूति बोकेका मानिसमा लघुता पलाउजु चिन्ताजनक छ। सुन्दर सपनाका ठाउँमा हरेक सर्त स्वीकार गर्नुसँस्तो मूर्खता अरू केही हुँदैन। रक्तमार्भी आवाज बेखबर हुनु, बोयौसमी फसलप्रति चाह बद्नु र आफै नज्ञा आफै छातीमा गाइनु जस्तो भझहेको छ। अपमानबोध र सहादतको तिरस्कारबाट इतिहासको सारामाथा उदैन कृत होइन। उत्यातोका अभियन्त आफै किन अँध्यारोमा बास खोन खोजिरहेका छन् ? आफैमा केन्द्रित भई गरिने हरेक उपाय निस्फल र दुःखदायी हुँछन्। जता हिङ्दैन खोजिएको छ, त्यो पक्कै सही दिशा होइन, जुन छाता ओदेन खोजिएको छ, त्यो हाम्रो छाता होइन कमरेड ! जुन कुरालाई उरीहरूले साँच्ची भनिरहेका छन्, त्यसमा भूट, धूत्याई र छलकपट छ। जस्तो स्वरूपको घर बनाउन वर्गुस्तुमन लागिएपरेको छ, त्यसले हामीलाई थानमान त पैरेजाओसु, उभिन र पाइला राख्नसमेत दिनेछैन। फेरि पनि यति दूलो विश्वास हामीमा केले उज्जायो ? महान् यथार्थलाई कुल्चैदै जानु, सुमुच्चा चेतनालाई गलत ठानु, शौयूयुक उत्सहालाई अस्वीकार गर्नु र समयको रक्ताभालाई निषेध गर्नु कुनै दूलो कुरा होइन कि भित्र र बाहिरका अवधि धेरै पुरानो होइन। अहिलेसम्म तिनको गुञ्जन हामीनेर आइरहेको छ। फेरि पनि किन हतास र निरास बनेर भित्र र बाहिरका किल्लासामु नतमस्तक हुन आउर भझहेका छौं ? युवौयुगासम्म गाइन सक्ने गाथा निर्माण गर्नेहरू आपै गाथाअगाडि लघुव्यक्ति बन लालायित हुनु कृति अनीरो हुँच, वैष्णव मिमित्यान भझसकेका छैन। जनताका दुश्मन खितिखिताइरहेका

छन्। कमजोर, निर्बल र श्रमहरा जिन्दगीहस्तमा निर्गम्भी फूलेको छैन भने आओ ! उच्चतर सपनाका सारी ! सपनाबिनाको रथ कता दौडाइरहेका छौं ? अथवा थकित भएका है ? कुनै इतिहासको गलत अव्यायका रङ्गीन पानामा हाइरहेका छौं ? कमजोर, निर्बल र श्रमहरा जिन्दगीहस्तमा निर्गम्भी फूलेको छैन भने त्यही रोकिएर जिन्दगी गुजार्न थालियो भने घुम्ती र बक्रमार्भाको कुरा फजुल मात्र हुँच, त्यसले त इतिहासको निर्माण गर्नैन। बुल पुरानो संरचनामै जकडबन्ध भई उल्लो गति प्रवाहित गर्दछ। वर्गसङ्खर्षलाई बासी र गलित चीजमा रूपान्तरित गर्ने मेसोलाई बढावा दिने कामकुराले साँच्ची नै उसाह, आँट थपेंदैन। अँध्यारो सूर्यको खोजीले आफैलाई अँध्यारोमा पुचाउँछ। कृतै अहिलेको खोजी त्यस्तै त होइन ? होरेका मानिसहरूको बिम्ब बोकेर कहीं पनि जित सम्भव छैन, न त इन्डोनेसिया, चिली र पेरुको कथा पढेट बछाडि फर्कन हुँच ! न त मालेमावाद र उत्तराधुनिकतावादालाई घोलघाल पारेर वा ट्रायक्टोको मृत विचारमा जीवन भेरेर सही दिशा समाल सकिन्छ। ओ आरोही ! तिम्रो यात्रा फगत सिसिफसको जस्तो त होइन, शङ्का गर्न मन लाल्छ, कृतै राता भन्डाले उठाएको महान् शिखर गल्यामुलुम ढल्ने त होइन ! कहिलेकही लामासकछ, बेकारमा चिन्तित र दुःखित हुनु रामी होइन तर त्यस्तो पनि नसोचियोसु। हिजो पनि हामीलाई महान् र अविश्वान्त योद्धाको आशा थियो। आज पनि र भोलि पनि त्यस्ता अविकलान्त योद्धा र नेताको आशा र रहिरहेनेछ। हिजोभन्दा आज भैनै राम्रा मानिसहरूको आशा गरिरहेका छन् मानिसहरू। प्रिमहरू सुन्दर बाँसुरी मात्र मन पाउँछन् !

३० जेठ, २०६८

संसदीय...

चुनावको परिणामले आर्थिक, राजनीतिक क्षेत्रमा थप बिकृती, बस्ती, महज्जी, अनियमितता, भ्रष्टाचार कलोबाजारी तस्करी मौलाउने र विवेशीहरूको हस्तक्षेप बढेर जाने प्रष्ट छ। संसदीय राजनीतिमा विश्वास गर्ने कैवल्य बुद्धिमत्ताहरूले समेत यो व्यवस्था असफल भएको निर्वर्ष निकालन थालेको वर्तमान परिवर्तितामा काय्युनिस्ट क्रान्तिकारी तथा प्रगतिशील देशभक्तहरूले बैकल्पिक योजना र कार्यक्रमसहित सधर्षको तयारी गर्नु आजको आवश्यकता हो।

संघीय र प्रदेशको निर्वाचनले दिएको मत परिणामले देश थप अन्योल र अस्थिरतर्फ धकेलिएको छ। प्रतिक्रियावादी तथा संसोधनवादी पाटीहरूले निर्वाचनद्वारा स्थानीयत्व कामय हुने र देस समृद्धितर्फ लान्ने जुन प्रचार गरेका थिए त्यो कुरा गर्न सक्ने अवस्थामा स्वयं संसदवादी पाटीहरूलाई नैतिक आधार बाँको रहेको छैन। अहिलेको चुनावले पहिलो कुरा कथित मुलाधारका भनिने पाटी र संघठनहरूको औचित्यता मार्गि तै गम्भीर प्रश्न उठाइदिएको छ। द्वितीय, यो चुनावले संसदीय व्यवस्थाको असफलतालाई कुनै टालोद्वारा छोप्न नसक्ने गरि नाज्ञे बाटिहरूलाई नैतिक आधार बाँको रहेको छैन। अहिलेको चुनावले परिणामले देश थप अन्योल र अस्थिरतर्फ धकेलिएको छ। द्वितीय, यो चुनावले संसदीय व्यवस्थाको असफलतालाई कुनै टालोद्वारा छोप्न नसक्ने गरि नाज्ञे बाटिहरूलाई नैतिक आधार बाँको रहेको छैन। त्यसीपि र अप्रदेशको निर्वाचनले दिएको मत परिणामले देश थप अन्योल र अस्थिरतर्फ धकेलिएको छ। द्वितीय, यो चुनावले संसदीय व्यवस्थाको असफलतालाई कुनै टालोद्वारा छोप्न नसक्ने गरि नाज्ञे बाटिहरूलाई नैतिक आधार बाँको रहेको छैन। अहिलेको चुनावले परिणामले देश थप अन्योल र अस्थिरतर्फ धकेलिएको छ। द्वितीय, यो चुनावले संसदीय व्यवस्थाको असफलतालाई कुनै टालोद्वारा छोप्न नसक्ने गरि नाज्ञे बाटिहरूलाई नैतिक आधार बाँको रहेको छैन। त्यसीपि र अप्रदेशको निर्वाचनले दिएको मत परिणामले देश थप अन्योल र अस्थिरतर्फ धकेलिएको छ। द्वितीय, यो चुनावले संसदीय व्यवस्थाको असफलतालाई कुनै टालोद्वारा छोप्न नसक्ने गरि नाज्ञे बाटिहरूलाई नैतिक आधार बाँको रहेको छैन। अहिलेको चुनावले परिणामले देश थप अन्योल र अस्थिरतर्फ धकेलिएको छ। द्वितीय, यो चुनावले संसदीय व्यवस्थाको असफलतालाई कुनै टालोद्वारा छोप्न नसक्ने गरि नाज्ञे बाटिहरूलाई नैतिक आधार बाँको रहेको छैन। त्यसीपि र अप्रदेशको निर्वाचनले दिएको मत परिणामले देश थप अन्योल र अस्थिरतर्फ धकेलिएको छ। द्वितीय, यो चुनावले संसदीय व्यवस्थाको असफलतालाई कुनै टालोद्वारा छोप्न नसक्ने गरि नाज्ञे बाटिहरूलाई नैतिक आधार बाँको रहेको छैन। अहिलेको चुनावले परिणामले देश थप अन्योल र अस्थिरतर्फ धकेलिएको छ। द्वितीय, यो चुनावले संसदीय व्यवस्थाको असफलतालाई कुनै टालोद्वारा छोप्न नसक्ने गरि नाज्ञे बाटिहरूलाई नैतिक आधार बाँको रहेको छैन। त्यसीपि र अप्रदेशको निर्वाचनले दिएको मत परिणामले देश थप अन्योल र अस्थिरतर्फ धकेलिएको छ। द्वितीय, यो चुनावले संसदीय व्यवस्थाको असफलतालाई कुनै टालोद्वारा छोप्न नसक्ने गरि नाज्ञे बाटिहरूलाई नैतिक आधार बाँको रहेको छैन।

आलोपालो

महाकाली नदी र सरकारी मौनता

महाकाली सन्धि यस्ता कथा व्यथा अनेकौ छन्। सबैभन्दा दुःखद पक्ष त सन्धिलाई अधिकांश भागमा मात्रै सीमा नदी मान्नेहरुका कारण नेपालको लिमिप्याधुरा क्षेत्रको ठूलो हिस्सा भारतले ओगटेको छ। अवैध टनकपुरलाई वैध बनाइएको छ। लोहियाहेडबाट नेपालले पाउने विद्युत सुविधाको कही कतै उल्लेख छैन। शारदा र टनकपुर बाँधबाट अझै पानी पाउन सक्स छ। सन्धिको सर्तअनुसार दोधारा चाँदीनीका लागि पानी छोडिएको छैन। भारतले तल्लो शारदाका नाममा अर्को अड्को थाईदैछ

● रतन भण्डारी ●

सुगौली सन्धिकाअनुसार नेपालको स्वामित्व महाकाली नदी बहुदलालमा तत्कालीन सत्तासीन र प्रतिपक्ष दलले महाकाली साका हो पानी आधाराधा हो को भ्रमपूर्ण नारा दिएर भारतलाई जिम्मा लगाए। मुलुकप्रति घात गरे। महाकाली सन्धिको मरम्योदा गर्ने तत्कालीन कर्मचारीतन्त्र भने चुक्यो।

महाकालीलाई अधिकांश भागमा मात्रै सीमा नदी हो भन्दे सन्धिको प्रस्तावनामा उक्त प्रावधान हाल्ने तत्कालीन जलस्रोत सचिवहरूले मुलुकप्रति थप घात गरे कालापानी भिञ्चिएको छ भनेर केद्मा प्रतिवेदन बुझाउने सीढीओ नै काकातालीले महाकाली सन्धि हुँदा जलस्रोत सचिव थिए। सन्धिको मरम्योदाकारमध्येका ती सचिवले महाकाली सन्धिको प्रस्तावनामा महाकालीलाई सीमा नदी नभी 'अधिकांश भागमा' (बवयच जन्तव्यभावक) मात्र सीमा नदी हुने प्रावधान हाले। राजनीतिक नेतृत्वलाई त्यसैमा सहजत गराए। मृत शारदा बाँधको आयू ७५ वर्ष थे। अवैध टनकपुर सञ्चालनाई वैधता दिए। महाकालीबाट नेपाल र भारत दुवै देशले भोगचलन मर्दैएको पानी कठाएर बाँकीमा बराबर हिस्सा लाग्ने प्रावधान राखे। जसका कारण नेपालको भागमा ४ प्रतिशतभादा कम पानी पर्ने गयो। उपभोग उपभोगका आधारमा महाकालीको पानी माथि भारतको एकलैटी अधिकार स्थापित गर्ने काम थयो। एकीकृत विकास सन्धि नाम दिए पनि सन्धिले भारतले खटिमानजीक शारदा नदीको पानीबाट संचालनमा ल्याएको ४१ मेगावाट क्षमताको लोहियाहेड विद्युत गृहलाई समेटेन।

बरु ती कर्मचारीगण 'ट्रायाक दू' डाइलगका नाममा भारत सकारको थिंक ट्रायाक ओआरएफ, भारतीय रक्षा मन्त्रालयमातहतको आइडीएसए, ओआरएफले संचालन गर्ने राइसिना हील डाइलग र वीपी कोइलाला नेपाल भारत फाउण्डेशनका नामबाट महाकाली सन्धिका पश्चामा देहरादून, नैनितालदेखि नयाँ दिल्लीका कार्यक्रमहरूमा

निरन्तर सहभागी हुँदैएर र आइहैके छन्।

महाकाली सन्धि यस्ता कथा व्यथा अनेकौ छन्। सबैभन्दा दुःखद पक्ष त सन्धिलाई अधिकांश भागमा मात्रै सीमा नदी मान्नेहरुका कारण नेपालको लिमिप्याधुरा क्षेत्रको ठूलो हिस्सा भारतले ओगटेको छ। अवैध टनकपुरलाई वैध बनाइएको छ। लोहियाहेडबाट नेपालले पाउने विद्युत सुविधाको कही कतै उल्लेख छैन। शारदा र टनकपुर बाँधबाट अझै पानी पाउन सक्स छ। सन्धिको सर्तअनुसार दोधारा चाँदीनीका लागि पानी छोडिएको छैन। भारतले तल्लो शारदाका नाममा अर्को अड्को थाईदैछ।

महाकालीका कारण सीमा क्षेत्रका बासिन्दाले वर्षेन सास्ती खेप्नु परेको छ। त्यसमा दार्चुला र कंचनपुर जिल्लाले बही क्षीरी बेहोरेका छन्। दार्चुलाको उत्तर पश्चिमी सिङारीमा भारतीय सैनिक पेरेड खेलेर बसेका छन्। महाकाली तर्दा हालसम्म दर्जी दार्चुलावासी महाकालीमा विलिन भएका छन्। जयसिंह धामी तुझनाट महाकाली तर्दैर्याई भारतीय सुक्षाकर्मीको सिकार बनेका छन्। केही दिन अधि भारतले सडक खन्दा आएको दुर्गाला लागि दार्चुलाका एकजना स्थानीय बालकको ज्यान गएको छ।

भारतले धौलीगांगा बाँधको ढोका खोल्दा आएको अकल्पनीय बाढीले दार्चुला खलांगा पूरै बरोको धेरै भएको छैन। बाढी पछि महाकाली पूरै नेपालतिर पसेको छ। महाकाली नेपालतिर संसर्गी भारतले नदी च्याप्दै नेपालतिर च्यापेर तटबन्ध बनाइहेको छ। सो क्रममा भएको स्थानीय दार्चुलावासीले गरेको प्रतिकारका कारण सदरमुकाम तनावग्रस्त छ।

भारतका कारण नदी नेपालतिर धर्केलिदै छ। सीमा मिचिदैछ, सरिदैछ। दार्चुलावासी ज्यान गुमाइहेका छन्। दिनहुँ सास्ती खेप बाध्य छन्। तर सिंहदरबार भने चीर निरामा छ। दलहरू सत्ता भगवण्डामा छन्। जनता र मुलुकको दुष्पर्ण!

(भण्डारीको फेसबुक पेजबाट)

(जि.प्र.का. काठमाडौं, द.न. १९४-०७२/०७३ गो.हु.द.न. १२/०७९/०८०) वर्ष ७ अड्क २३

सुकुम्बासी...

त्यसबाट उत्पन्न हुने परिस्थितिको त्यस्ता निकायहरू नै स्वयं जिम्मेवार हुने कुरा स्पष्ट गर्न चाहेछौं।

यस्तो छ वक्तव्यको पूर्णापाठ :

सुकुम्बासीहरूसँग विवरण

नेपाली किसानहरूसँग विवरण

नेपाली जनताको लामो र बलिदानीपूर्ण संघर्षको प्रतिफलस्वरूप नेपालको संविधानको मौलिक हकमा आवासीवीन, भूमिहीन दलित, सुकुम्बासी र अव्यवसित बसोबासीका संविधानप्रदत्त अधिकार प्रयोग गर्नबाट बज्चित गर्ने र जनतालाई आर्तकित बनाउने गरी पटक पटक सूचना निकालेकोमा हामो गम्भीर ध्यानाकर्षण भएकोछ। राष्ट्रिय भूमि आयोगले भूमिहीन दलित, भूमिहीन सुकुम्बासीहरूलाई जिम्मन उपलब्ध गराउने र अव्यवसित बसोबासीहरूलाई व्यवस्थापन गर्ने कुरा सुनिश्चित गरेको छ। यसलाई कार्यान्वयन गर्नेका लागि भूमि सम्बन्धी ऐन २०२१ बमोजिय राष्ट्रिय भूमि आयोग गठन भई काम प्रगत्य भइसकेको अव्यवस्थामा भूमिहीन दलित, सुकुम्बासी र अव्यवसित बसोबासीहरूको लागत संकलन, पहिचान र प्रमाणीकरण गर्ने आफ्नो जिम्मेवारी पूरा गर्नुको सहृद काठमाडौं महानगरपालिकाले २०७९ मंसिर १२ गते काठमाडौंको थापाथलीको सुकुम्बासी बस्ती डोजर लगाए द्वाराउने र जाडोको समयमा जनताको जिउधनको

सुरक्षामा खतरा उत्पन्न गर्ने प्रयत्न गरेकोमा हामी ६ किसान संगठनहरू त्यस्तो कार्यको जोडदार निन्दा तथा भर्त्यना गर्दछौं।

कथित अधिकारसम्पन्न वागमती सभ्यता एकीकृत विकास समीक्षा र काठमाडौं उपत्यका विकास प्राधिकरणले समेत भूमिहीन वागमती, सुकुम्बासी र अव्यवसित बसोबासीका संविधानप्रदत्त अधिकार प्रयोग गर्नबाट बज्चित गर्ने र जनतालाई आर्तकित बनाउने गरी पटक पटक सूचना निकालेकोमा हामो गम्भीर ध्यानाकर्षण भएकोछ। राष्ट्रिय भूमि आयोगले भूमिहीन दलित, भूमिहीन सुकुम्बासीहरूलाई जिम्मन उपलब्ध गराउने र अव्यवसित बसोबासीहरूको लागिन त्यहाँ कुनै ठाउँ नभएको कुरा स्थापित गर्न खोज्दैन् भने अर्कोतिर भूमि सम्पत्यालाई नदी किनारको मात्र बसम्पत्याको रूपमा प्रस्तुत गरे पुस्तौ पुस्तादेखि काठमाडौंमा बसोबास गर्दै आएका लालपुर्जा विहीन आदिवासी नेवार तथा तामाङ र काँठका रैथाने समुदायलाई भूमि अधिकारबाट बज्चित गर्ने षड्यन्त्र गर्दैछन्। त्यति मात्र नभई काठमाडौंबासी र सुकुम्बासी तथा अव्यवसित बसोबासीहरूलाई भिडाउने र देशभरका अव्यवसित बसोबासीहरूलाई भूमिहीन सुकुम्बासी, अव्यवसित बसोबासी, विहीन आदिवासी नेवार तथा तामाङ र मोहाहरूको आक्रोशको निशानामा पर्ने एवम् त्यसबाट उत्पन्न हुने परिस्थितको त्यस्ता निकायहरू नै स्वयं जिम्मेवार हुने कुरा स्पष्ट गर्न चाहेछौं।

यतिबेला जनविरोधी तथा

प्रतिगामी शक्तिहरू, नेपाललाई अस्थिरता, अराजकता र पुनः द्वन्द्वमा फक्तउन चाहेहरू, गरिब किसान, मजदुर, दलित, महिला, आदिवासी र जनजाति समुदायलाई धृणा गर्ने तत्ववर्सित होकारबाट बज्चित हुने गरी

निकायहरूलाई देशको सबै एन र अन्य कानुनहरू भन्दा संविधानमा पाइ भौमिलिक हक्कहरू सर्वोच्च प्राथमिकतामा रहने कुरा स्मरण गराउने भूमिहीन दलित, भूमिहीन सुकुम्बासी र अव्यवसित बसोबासीहरूको लगत संकलनमा सहभागी हुने, पहिचान र प्रमाणिकरण हुने अधिकारबाट बज्चित हुने गरी कुनै पनि प्रक्रिया आगाडि नबदाउन जाडार माग गर्दछौं र त्यो प्रक्रिया सम्पन्न भनेसम्म कुनै पनि स्थानका भूमिहीन दलित, भूमिहीन सुकुम्बासी र अव्यवसित बसोबासीहरूका बस्ती भक्ताउने, हटाउने वा उतीहरूको जीउधनको सुरक्षामा आँच आउने कुनै पनि क्रियाकलाप नगर्न चाहेछौं।

मिति: २०७९/०८/२२ गते

जथाभावी फोहर नफालौं, सभ्य नागरिकको परिचय दिऔं

- सडक तथा सार्वजनिक स्थानमा फोहर नफालौं।
- घर, अस्पताल, होटल, उद्योग तथा कार्यस्थललगायतबाट निस्किएको फोहरको उचित व्यवस्थापन गराँ।
- कुहिने, नकुहिने र पुनःप्रयोग हुने फोहरलाई छुट्टाछुट्टै राखौं।
- कुहिने फोहरलाई घरमा नै मल बनाई प्रयोग गराँ।
- नकुहिने फोहरलाई तोकिएको स्थान र समयमा मात्र विसर्जन गराँ।
- खाद्य वा अन्य वस्तु प्रयोग वा उपभोग गरिसकेपछि प्लाष्टिकलगायतका बट्टा वा खोल जथाभावी नफालौं।

नेपाल सरकार विशापन बोर्ड